

NAŠA ŽILINSKÁ DIECÉZA

7

DUCHOVNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS PRE CELÚ RODINU

2023

...A PRIŠLA
LÁSKA

PO STOPÁCH
UČENÍKOV

ČAS NA ODDYCH

PROJEKT - INŠTITÚT COMMUNIO

DEŇ S DIECÉZNYM ČASOPISOM PRE CELÚ RODINU

Tento projekt sa podarilo zrealizovať 14. mája 2022 v areáli Paľovej budy pri Žilinskej univerzite. Hlavným organizátorom bol Inštitút Communio, ktorý je vydavateľom diecézneho časopisu Naša Žilinská diecéza. Cieľom bolo poukázať na poctivú žurnalistiku uprostred množstva dezinformácií dnešného sveta. Workshopy pre deti i dospelých zahŕňali fotografický či gramatický workshop, rozhovory so súčasnými i bývalými členmi redakcie, osemsmernky pre deti a mnohé iné. Na podujatí bolo prítomných aj niekoľko desiatok utečencov z Ukrajiny, ktorí podčiarkli význam témy dezinformácií a overovania zdrojov.

CESTA OBNOVY ŽIVOTA A VZŤAHOV

ŽILINSKÁ DIECÉZA A FARNOSŤ LEDNICKÉ ROVNE VÁS POZÝVAJÚ 22.-23. JÚLA 2023 NA PÚŤ KU KAPLNKE SV. ANNY

NA 14. ROČNÍK DIECÉZNEJ PÚTE PRI PRÍLEŽITOSTI DŇA STARÝCH RODIČOV A SENIOROV

22. JÚLA 2023 – SOBOTA

18.00 - 21.00

SPOVEDANIE PRI PRÍLEŽITOSTI PÚTE

18.05

KRÁTKE PREDSTAVENIE PROGRAMU

18.15

RUŽENEC S TAJOMSTVAMI
LITÁNIE K SV. ANNE

19.00

SV. OMŠA, CELEBRUJE RODÁK
MARTIN HRUŠKA

20.00

ECHARISTICKÁ ADORÁCIA V KAPLNKE
SV. ANNY

21.30

CHVÁLY A MODLITBY

24.00

SV. OMŠA, CELEBRUJE NOVOKŇAZ
ZDENKO MRAVEC, KAPLÁN V ŽILINE,
DÁ NÁM NOVOKŇAZSKÉ POŽEHNANIE

23. JÚLA 2023 – NEDEĽA

9.00

SPOVEDANIE,
RUŽENEC A LITÁNIE K SV. ANNE

9.30

HUDOBNÁ A LITURGICKÁ PRÍPRAVA
OZNAMY

10.00

SLÁVNOSTNÁ SV. OMŠA, CELEBRUJE
MONS. TOMÁŠ GALIS,
ŽILINSKÝ BISKUP

VLÁČIK. MOTORÁČIK
TRENČIANSKA TEPLÁ - LEDNICKÉ ROVNE
A SPÄT

Obec
**Lednické
Rovne**

OBSAH

ZO ŽIVOTA DIECÉZY	4 – 13
Zdeno Pupík: Po stopách učeníkov	4 – 5
Lukáš Oravec: Posviacka oltára v Martine na Severe	6 – 7
Andrej Krekáč: Nové duchovné povolania	8
Peter Dubec: Katedrálne prípravy, pozvania a prosby	9
KTO JE MÔJ BLÍŽNY?	
Zdenka Lukáčiková: Zo života farských charít	14 – 15
NÁZORY	
Jozef Možiešik: Slávenie s veľkým S	16
Magdaléna Hriadelová: Recept na lásku k sebe	16
DUCHOVNÁ OBNOVA	
Peter Olas: Čas na oddych	17
NEZABUDNUTÉ SVETLO	
Farníci z Dlhého Poľa: Volali ho Imriško	18
NAŠA MLADÁ RODINA	
Gabriela Kvasnicová: ... a prišla láska	20 – 22
CIRKEV VO SVETE	
Dorota Luteránová: Sierra Leone: Božie milosrdenstvo v africkej chudobe	24 – 25
NA POTULKÁCH MINULOSŤOU	
Drahomír Velička: Zmeny patrocínií	26
RELAX	27 – 30

ROČNÍK: 12. ČÍSLO: 7. VYŠLO: 2. 7. 2023

Uzávierka podkladov augustového čísla: 17. 7. 2023

VYCHÁDZA: mesačne

Zaregistrované na Ministerstve kultúry SR • EV 4517/12, ISSN 1338-6492

VYDÁVA: Inštitút Communio,

Jána Kalinčiaka 1, 010 01 Žilina, Slovensko

IČO: 45733635, www.icommunio.sk

ADRESA REDAKCIE: Jána Kalinčiaka 1, P.O.Box B-46,
010 01 Žilina, Slovensko

EMAIL: nasadieceza@gmail.com, **TEL.:** 041/5658434

WEB: nasadieceza.sk

IBAN: SK88 1100 0000 0029 2684 3940

ŠÉFREDAKTOR: Zdeno Pupík

ODBOBNÁ A DUCHOVNÁ SPOLUPRÁCA: Peter Holbický

VEDÚCI VYDANIA: Miroslav Leitner

REDAKCIA: Gabriela Kvasnicová, Dušan Václav

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tibor Majerčík

SOCIÁLNE SIETE: Alojz Mičieta, Juraj Malobický

TLAČ: P+M, Budovateľská 1672/16, Turany

FOTO NA TITULNEJ STRANE: Gabriela Kvasnicová

INZERCIA: nasadieceza@gmail.com

IMPRIMATUR: Tomáš Galis, Žilinský biskup, 27. 1. 2012, prot. č. 404/2012.
Akékoľvek kopírovanie publikácie, prípadne jej častí, je možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase vydavateľa. Za obsah inzercie zodpovedá objednávateľ.

VÝROBNÉ NÁKLADY: 1 €

EDITORIÁL

Zdeno Pupík

OPĽ POČUŤ ÍREČITOSŤ JEHO REČÍ

Zijeme obklopení najrôznejšími formami skrytej či otvorenej propagandy vo všetkých oblastiach nášho spoločenského života. A najbližšie mesiace sa to bude len stupňovať. Zažívame kampane za a proti, najbizarnejšie komentáre o divných až zavádzajúcich súvislostiach. Premiéra detailov nás zahľucuje natoľko, že strácame prehľad a nedokážeme sa orientovať. Stávame sa zraniteľnejšími na manipuláciu, lebo nevieme spoľahlivo a dostatočne rýchlo rozlíšiť obohacujúcu osvetu od sofistikovanej manipulácie. Ako nájsť liek na propagandistické vplyvy? Ako si zachovať vnútornú slobodu a jasný pohľad do vecí?

Austrálsky spisovateľ Morris West v jednej zo svojich noviel napísal: „Človek niekedy ochorie zo samotného slnka. Všetko vidí tak jasne, až si prichodí slepý a vlastne nič nevidí. Niekedy je príčinou choroby to, že sa vysušia šťavy, ktoré napájajú jeho sny. Vtedy je čas odísť. Na miesto, kde ťa nepoznajú, kde si cudzincom, kde si sám a kde sa preto aj trochu bojíš.“ Recept vtedy 55-ročného spisovateľa odráža zrejme jeho vlastnú skúsenosť života. Nemusí byť vždy najlepším riešením, ale niet nad vlastnú skúsenosť, aj keď to koketuje s tomášovským: *neuverím, kým neuvidím a kým sa nedotknem... Ale je to jedna z dôležitých ciest, ako nepodľahnúť hocakej omašličkovanej povedačke, ktorú ti dajú na striebornej tácke a potom sa smejú z tvojej naivity. A vždy je dobré nechať si poradiť od niekoho, komu dôveruješ. Pomôže ti odlíšiť falošný a úprimný úsmev, zorníčku a večernicu, umenie a gýč, propagandistickú manipuláciu a láskavé neformálne zdieľanie.*

Sme na prahu letných prázdnin. Aj keď Štěpán Smolen hovorí, zostaň tam, kde si, majme odvahu vystúpiť zo za-behaných chodníkov a nebojme sa aspoň na nie dlhý čas ísť niekam, kde sme nikdy neboli, aby sme objavovali nový svet. Vieme, že existuje, ale nemáme to zažitú. Vymaníme sa zo zovretia nekončiacich diskusií o prostoduchosťiach našej osobnej, rodinnej, firemnej či celospoločenskej každodennosti. Boh sa nám prihovára stále, ale možno potrebujeme iné slúchadlo, aby sme opäť počuli írečitosť jeho reči. A to nás oslobodí, presvetlí a posilní. A možno opäť začneme snívať...

PO STOPÁCH UČENÍKOV

Balkán vnímame ako vyhľadávanú dovolenkovú destináciu. Grécko, Chorvátsko, Slovinsko, Čierna Hora, Albánsko. Na Balkáne sa však nachádza krajina, ktorá je zaujímavá historicky, má svoje aktuálne čaro a postupne ju objavujeme aj kvôli dedičstvu svätých solúnskych bratov. Severné Macedónsko.

TEXT A FOTO **Zdeno Pupík**

OSOBNÁ SKÚSENOŠŤ

Pár dní v krajine mi stačilo akurát na hlavné mesto Skopje a dva výlety. Bolo úžasné počuť, ako sa každý deň niekoľko minút pred obedom rozozvučí hlas muezína z minaretu, aby o pár minút dostal priestor hlahol z vona z katolíckeho kostola. Rieka Vardar pretína mesto na kresťanskú a moslimskú časť. Obe žijú v mieri a sudy prepája opravený kamenný most pre peších.

Mesto niekoľkokrát zasiahlo zemetrasenie a zrovnalo ho so zemou. Naposledy pred 50 rokmi. Vtedy zomrelo tisíc ľudí. Centrum je v štádiu obnovy. Časť budov veľmi pekne opravená, časť ako po vojne. Na fasády niektorých panelákov nalepili stavebné prvky, aby vyzerali ako historické budovy. Vo vnútrobloku to však vyzerá ako za socializmu. Každý tretí Macedónec je bez práce. Jedlo je rôznorodé a veľmi chutné. Ak sa chcete vrátiť do čias na začiatok deväťdesiatych rokov na Slovensku, navštívte Skopje.

Čím viac idete na juh krajiny, stretávajú sa s albánskymi zástavami v záhradách domov. Nie sú to nejaké zástavky v oknách, ale veľké/obrovské zástavy, ktoré sa striedajú vo vedľajšej dedine s macedónskymi. Macedónov vnímali ako odnož Bulharov, aj ich jazyk bol považovaný za bulharský dialekt. Ale so všetkým sa dokázali vyrovnávať. Skopje je posiate novými pamätníkmi hrdinov – bojovníkov za slobodu. Mestu však vládne iný majestátny pamätník. Z každej strany je vidieť obrovský 66-metrový kríž z roku 2002 ako vyhliadkovú vežu.

DUCHOVNO-KULTÚRNE CENTRUM

Ochrid je jazero a mesto na juhu Severného Macedónska pri hraniciach s Albánskom. Je to oáza. V meste a okolí sa nachádza 365 kostolov. Všetci Macedónci sú na túto oblasť hrdí – niekto viac na kresťanské korene, iní na prírodu. Nečudujem sa, že práve sem pred 1100 rokmi doputovali žiaci svätých Cyrila a Metoda a usadili sa tu. Tu zomrel aj svätý Naum, ktorému je zasvätený jeden z kláštorov a kostol, v ktorom je pochovaný. Putujú sem celé rodiny a modlia sa pri jeho hrobe. Prichádza otec a kladie svoje čelo na jednoduchú betónovú platňu prikrytú látkou. Po ňom ide syn a opakuje po otcovi. Pár minút a zas nová rodina. Nie sú tam zástupy, ale všetci prichádzajú s veľkou úctou. Je tam cítiť veľká pieta a zvláštne mystické pôsobenie.

V Ochride pôsobil aj iný zo Sedmopočetníkov – sv. Kliment Ochridský (Bulharský, Velický), ktorý tu založil stredisko slovanskej bohoslužby a školu. Práve Ochrid sa stal významným duchovným a kultúrnym centrom nielen pre svoje bezprostredné okolie, ale aj pre celý Balkán.

Úcta k Sedmopočetníkom na Slovensku nie je až tak rozvinutá. Uctie-
vame si svätých Cyrila a Metoda, spo-
mínáme si ešte na svätého Gorazda,
avšak životy svätých Klimenta, Nauma,
Angelára a Sávu sú zahalené rúškom
tajomstva a pochybností, nemáme po
nich na Slovensku žiadnu materiálnu
kultúrnu pamiatku, na ktorú by sme sa
vedeli odvolať a chápeme ich ako
neurčitú skupinu okolo solúnskych
bratov. Ale aj to by mohlo stačiť, aby

Hrob sv. Nauma

sme si týchto učeníkov viac pripomínali ako svätcov a učencov.

Aj my sa hlásime k odkazu svätých Cyrila a Metoda a v tomto roku si pripomíname 1160 rokov od ich príchodu k našim predkom. Pozrime sa aj na ich učeníkov, ktorých vychovali.

Ako oni uchopili ich odkaz, ako s ním pracovali a čo zanechali. Preto nasledujúcich dvanásť mesiacov budeme sláviť ako Rok kresťanskej kultúry. Akú stopu zanechá v kresťanskej kultúre vaša farnosť, vaše spoločenstvo, naša diecéza?

OBEC TERCHOVÁ • BISKUPSKÝ ÚRAD ŽILINA
MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO V TERCHOVEJ • FARSKÝ ÚRAD TERCHOVÁ
ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ • KRAJSKÉ KULTÚRNE STREDISKO V ŽILINE

CYRILOMETODSKÉ DNI

၎င်းတို့သည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။

 XXXIV. ročník

TERCHOVÁ 2. – 5. JÚL 2023

www.terchova.sk www.terchova.fara.sk www.cyrilometodskedni.sk

POSVIACKA NOVÉHO PEVNÉHO OLTÁRA V MARTINE NA SEVERE

Po dvadsiatich deviatich rokoch sa Farský kostol Sedembolestnej Panny Márie v Martine na sídlisku Sever dočkal pevného oltára. Otec biskup Tomáš Galis ho slávnostne posvätil symbolicky v deň výročia posviacky farského kostola.

TEXT Lukáš Oravec FOTO archív farnosti Martin-Sever

Chráam Sedembolestnej Panny Márie sa začal stavať v roku 1990 po páde totality na Slovensku a svojou veľkosťou patrí medzi najväčšie v Žilinskej diecéze. Základný kameň požehnal sv. Ján Pavol II. pri jeho prvej návšteve Slovenska 22. apríla 1990 v Bratislave. Prvá svätá omša sa konala 24. decembra 1993. Kostol konsekroval 15. mája 1994 banskobystrický biskup Mons. Rudolf Baláž. Vzhľadom na jeho veľkosť sa už počas výstavby objavovali finančné problémy a akákoľvek nová investícia

sa pohybovala vždy vo veľkých finančných čiastkach a zároveň bolo potrebné splácať finančné pohľadávky za stavbu. To bol aj jeden z dôvodov, prečo sa presbytérium ako také až do nedávna nedobudovalo. Aby sa v novopostavenom kostole mohli slúžiť sväté omše, zariadilo sa presbytérium aspoň dočasne – dreveným oltárom, bohosťánkom a ambonou, ktoré slúžili vyše 28 rokov. Postupne sa dobudovala fara a pastoračné centrum, priebežne sa riešili opravy (najmä strechy, cez ktorú takmer vždy zatekalo), skrášľoval

sa farský areál a mnoho iného, čo si život farnosti vyžadoval. Snahy predchádzajúcich farárov dokončiť presbytérium vždy pochovala nejaká nečakaná nevyhnutná oprava či nedostatok prostriedkov na realizáciu, preto sa presbytériu vždy len „skrášľovalo“, ale ku riadnemu dokončeniu nedošlo.

JASNÉ ROZHODNUTIE

V roku 2019 na 25. výročie posviacky kostola však súčasný farár Štefan Vančo spolu s farskou pastoračnou

a farskou ekonomickou radou rozhodli, že podniknú všetko potrebné na dokončenie presbytéria. Spomedzi architektonických návrhov vzišiel víťazný a na jar roku 2022 sa začala rekonštrukcia. Centrálny okenný kríž dostal novú vitráž symbolizujúcu Eucharistiu, z ktorej vytryskujú lúče milostí, omietli sa steny presbytéria a osadili sa na ne drevené prvky. V roku 2023 po dokončení prvej etapy sa pristúpilo aj k vybudovaniu pevného oltára. Oltár je zospodu murovaný z ľahkých tvárnic, ktoré majstri vybrúsili a poskladali do požadovaného tvaru. Na vrchu je oltárna menza z mramoru Bianco Lassa. Oltár váži 2,1 tony, meria 3 x 1,7 metra. V oltári

je miesto na uloženie relikvií. Rovnakým spôsobom a z rovnakých materiálov bola vybudovaná aj ambona – oltár Božieho slova. V rámci zariadenia presbytéria sa dal vyrobiť aj nový sedes – sedadlo kňaza, stoličky pre koncelebrantov, lavičky pre miništrantov a tiež aj nové kľáčadlá, stolíky na obetné dary a abakusy.

SLÁVNOSTNÁ UDALOSŤ

Na zriadenie pevného oltára je potrebná dedikácia – posvätenie svätou krížom rukami biskupa. To sa vo farnosti konalo 15. mája 2023 pri slávnostnej sv. omši o 18.30, na ktorej sa okrem kňazov z martinského

dekanátu zúčastnili aj mnohí kňazi, ktorí pôsobili vo farnosti, ako aj vdp. Jaroslav Pecha, za ktorého sa chrám Sedembolestnej Panny Márie v Martine na Severe začal budovať. Pri slávnostnej posviacke oltára vložil otec biskup Tomáš do nového oltára ostatky relikvií, ktoré boli farnosti venované, konkrétne sv. Košických mučeníkov, sv. Andreja-Svorada a Beňadika a sv. Jána Máriu Vianneyho.

V rámci stavebných prác do budúcnosti ostáva v Martine na Severe ešte dobudovať bohostánok, omietnuť a vymalovať zvyšné steny kostola a vybaviť kostol píštalovým organom. Veríme, že sa všetko s Božou pomocou azda už v blízkej dobe aj podarí. ●●

„Oslovilo ma stretnutie a rozhovor s architektom, ktorého dar od Boha naplno vynikol. Citlivo, no zároveň monumentálne navrhol celé presbytérium. Premyslené detaily ladia s celkovou stavbou a dotvárajú príjemné prostredie na modlitbu a oslavu Boha. Pri pohľade na novú vitráž znázorňujúcu Eucharistiu človek cíti, že lúče milostí sa počas modlitby vyliavajú aj na neho samotného. Oceňujem tiež odvahu pána farára, ktorý sa nebál pustiť do tak rozsiahleho diela. Nech celé dielo slúži na Božiu slávu!“
(farníčka Mária)

NOVINKY

V EXPOZÍCII IKONY

Ikonou mesiaca júl v Expozícii IKONY je Svätá mučenica Julita. Ikona pochádza z Ruska z 19. storočia, sviatok má 15. júla.

Veriaci sa k svätým mučeníkom Kérykovi a jeho matke Julite modlia za rodinné šťastie a uzdravenie chorých detí.

V termíne od 17. do 21. júla bude v priestoroch Galérie IKONY Kurz písania ikon vedený otcom Marekom Višňovským.

Navštíviť môžete tiež novú výstavu ikon – **Svätosť ako ovocie Svätého Ducha**.

Informácie na facebooku IKONY, na stránke ikony.hour.sk alebo tel. č. 0905 275 948.

Expozícia IKONY sídli v Žiline na Ul. M. R. Štefánika 33 (v budove HOUR). Vstup je zadarmo.

NOVÉ DUCHOVNÉ POVOLANIA

Žilinská diecéza prežívala veľkú radosť z nových duchovných povolaní.

Miroslav Podstavek

Milan Syrny

Novokňazi (zľava) Adam Štefanec, Michal Rudinec a Matúš Mažgut

TEXT **Andrej Krekáč**

FOTO **Jozef Škultéty, Ľľovek a Viera/
Zuzana Kostková, archív SDB**

V piatok 9. júna v Kostole Sedembolestnej Panny Márie v Martine na Severe vysvätil žilinský biskup Tomáš Galis štyroch mladých mužov na diakonov. František Galis, Jakub Galmiš, Miroslav Maňak a Peter Sovík sa diakonským svätením užšie spojili s Pánovým oltárom, stali sa vysvätenými hlásateľmi evanjelia a dali sa tak do služby Bohu i Božiemu ľudu.

V sobotu 10. júna pri slávnostnej sv. omši v žilinskom Kostole Sedembolestnej Panny Márie na Vlčincoch vysvätil otec biskup troch kňazov. Matúš Mažgut, Michal Rudinec a Adam Štefanec, všetci traja pochádzajúci zo Žiliny, sa tak stali vysluhovateľmi Kristových sviatostí a prvýkrát spolu s biskupom a ostatnými kňazmi diecézy priniesli na oltári Pánovu obeť. Otec biskup počas homílie povedal: „Všetci sme povolaní podieľať sa na Kristovom poslaní zjednotiť rozptýlené ľudstvo a zmieriť ho s Bohom. Každý z nás je stvorením, ktoré Boh chcel a miloval a na ktoré myslel jedinečným a zvláštnym spôsobom. Túto bož-

skú iskru, ktorá prebýva v srdci každého muža a ženy, sme povolaní rozvíjať a prispievať k rozvoju ľudstva, aby bolo preniknuté láskou a vzájomným prijatím. Drahí bratia, v mene Kristovom budete posväcovať. Uchovajte si v pamäti tieto okamihy, v ktorých Kristus

položil na vás svoje ruky a dá vám účasť na svojom tajomstve. Túto službu konajte s radosťou a opravdivou láskou.“

V tomto roku zažíva Žilina veľké požehnanie. Okrem spomenutých bol 25. marca otcom biskupom Petrom Rusnákom na gréckokatolíckeho kňaza vysvätený Milan Syrny. Primície mal v Chráme Narodenia presvätej Bohorodičky v Žiline 2. apríla.

V čase uzávierky tohto čísla časopisu prijal z rúk otca biskupa Vladimíra Feketeho sviatosť kňazstva ďalší Žilinčan – salezián Miroslav Podstavek. Slávnosť sa uskutočnila 24. júna v Kostole sv. Jána Bosca v Prešove. Primičnú sv. omšu mal 25. júna v Kostole sv. Jána Bosca v Žiline.

Pozývame vás k modlitbe za našich diakonov a novokňazov, nech im Pán udelí potrebné milosti v ich službe a nech vytrvajú vo svojej túžbe nasledovať ho s nerozdeleným srdcom.

NŽD FOTO Marcela Červenáková

V sobotu 17. júna sa v Skalnom sanktuárii Božieho milosrdenstva na hore Butkov počas svätej omše spojennej so zasvätením sa Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie konalo verejné uvedenie dobrovoľníkov Rodiny Nepoškvrnenej do služby.

KATEDRÁLNE PRÍPRAVY, POZVANIA A PROSBY

PRIPRAVUJEME

TEXT Peter Dubec FOTO Milan Kosec a PMZA

V tomto roku budeme pokračovať v obnove exteriérovej kalvárie a výskume krypty s uložením ostatkov na cintoríne. V roku 2021 sme zrealizovali prvú časť reštaurovania kalvárie – rekonštrukciu štukovej výzdoby a reštaurovanie dreveného kríža s korpusom. Zostávajúcimi časťami sú reštaurovanie mozaiky a zrealizovanie sanácie prenikajúcej vlhkosti murivom a omietkou v časti pod mozaikou, ako aj v stenách. Okrem toho, v prípade získania prostriedkov, plánujeme v roku 2023 urobiť kópiu Kristovho tela, aby sme mohli cenný originál z prvej polovice 18. storočia inštalovať a uchrániť vo vnútri kostola.

Od 10. júla do 2. augusta 2023 pripravujeme s pomocou Považského múzea v Žiline a Katedry antropológie UK v Bratislave ďalšiu etapu archeologického a antropologického výskumu nájdennej krypty – kostnice pod kostolom. Opäť bude realizovaný za pomoci skupiny viac ako 20 dobrovoľníkov a jeho výsledky vám priblížime prostredníctvom workshopu pre verejnosť, o termíne ktorého vás budeme informovať na diecéznej stránke dcza.sk.

V roku 2023 súčasne plánujeme vydať publikáciu s novými poznatkami z histórie a z realizovanej obnovy exteriéru katedrály, zároveň postupne pripraviť obnovu interiéru kostola a sprístupnenie priestorov veže a podkrovia na prehliadku.

KATEDRÁLNA SÚŤAŽ – HLASOVANIE

V hlasovaní súťaže o najlepšie „Katedrálne“ cukrárenské a pekárenské výrobky návštevníci výstavy zvolili za najlepší výrobok Medovník Katedrály Najsvätejšej Trojice od Patrície Kobzákovej z Rakovej (105 hlasov), na 2. mieste skončil výrobok Medovník – katedrálny chrám od Zdenky Ručkovej z Rajca (56 hlasov) a na 3. mieste výrobok Plnený zdobený medovník od Perly Čerňanskej zo SOŠ obchodu a služieb Púchov (40 hlasov). Gratulujeme!

Víťazný výrobok (aj u odbornej poroty) sme vám priblížili v minulom čísle, teraz si môžete pozrieť výrobky na 2. a 3. mieste v hlasovaní návštevníkov výstavy.

Plnený zdobený medovník

Medovník – katedrálny chrám

POZÝVAME

20. júla a 17. augusta (tretí štvrtok v mesiaci) o 15.30 h a 17.00 h môžete spoznávať tajomstvá ukryté vo veži katedrály v spojení s pásmom „Múdrost v dejinách Žiliny“ so spre-vádzaním divadelníka Jozefa Abafiho. Z dôvodu limitovanej kapacity na jeden vstup je potrebné si rezervovať miesta na tel. č. 0905 224 877. V prípade organizovanej skupiny s počtom od 10 do 15 osôb je možné dohodnúť si aj samostatný vstup v inom termíne.

PROSÍME

Pripravované projekty budú financované s pomocou grantov z MK SR. Tieto z predpokladaných nákladov, spolu vo výške viac ako 60 tis. eur, pokryjú približne polovicu. Druhú časť nákladov potrebujeme pokryť s pomocou súkromných darcov, inštitúcií a organizácií. Vzhľadom na finančnú náročnosť prvej etapy – obnovy exteriéru, na ktorú výdavky dosiahli 1,66 mil. eur, nám zostáva ešte splatiť pôžičku vo výške 250 tis. eur počas najbližších štyroch rokov. Prosíme vás o pomoc a podporu – finančnú, duchovnú, odbornú.

Podporiť katedrálu môžete vaším darom priamo v katedrále, príp. na Farskom úrade Žilina-mesto pri katedrále, v Diecéznom centre, J. Kalinčiaka 1 v Žiline alebo zaslaním prostriedkov bezhotovostne na transparentný účet:

SK76 0900 0000 0051 6809 6264
(www.transparentneucty.sk/#/ucet/SK7609000000005168096264) alebo na bežný účet Žilinskej diecézy:

SK97 1100 0000 0026 2586 5679.

Za vašu pomoc úprimne ďakujeme!

VEĽKÁ PRÁZDNINOVÁ FOTOGRAFICKÁ SÚŤAŽ

Ak sa chystáte na dovolenku, pribalte si na čítanie náš mesačník a odfotografujte sa.

Pošlite nám svoju fotografiu – maximálne tri (nasadieca@gmail.com).

Najlepšie odmeníme a uverejníme v septembrovom čísle.

Jediná podmienka: na fotografii je potrebné byť s našim časopisom.

Vaše dielka posielajte do 20. augusta 2023. Zaslaním fotografií súhlasíte s ich zverejnením.

Sestra Veronika Wilflingová, OSF pri Stredozemnom mori a pri Múre nárekov v Jeruzaleme »

MLÁDEŽ BUDE PUTOVAŤ DO PORTUGALSKA

Svetové dni mládeže sa uskutočnia 1. – 6. augusta 2023 v Lisabone, hlavnom meste Portugalska.

Mottom stretnutia je citát „Mária sa vydala na cestu a ponáhľala sa“ (Lk 1, 39).

TEXT Dušan Václav

Svetové dni mládeže (SDM) sú medzinárodným stretnutím, ktoré spája mladých ľudí z celého sveta v spoločenstve so Svätým Otcom. Sú výnimočným prostriedkom evangelizácie na upevnenie pastorácie mladých. Konajú sa každé tri roky a ostatné SDM sa uskutočnili v Paname v roku 2019. Sú viacdňovým stretnutím a v súčasnosti pozostávajú z dvoch častí. Prvou sú Dni v diecézach, počas ktorých sú mladí roztrúsení do rozličných regiónov hostujúcej krajiny (slovenskí pútnici budú v diecéze Porto). V tých

dňoch sú pútnici ubytovaní v prijímacích rodinách a absolvujú spoločný program vo farských komunitách. Druhou časťou sú hlavné podujatia uskuťtočňované v meste hlavného organizátora. Medzi ne patrí Festival mladých, katechézy, hudobné a umelecké podujatia či duchovné stretnutia so Svätým Otcom.

O púti mladých z našej diecézy nám viac prezradila Mária Gogová z organizačného tímu: „Pútnici prihlásení cez našu diecézu pocestujú autobusom priamo do Lisabonu. Tí, ktorí sa prihlásili aj na Dni v diecézach, budú

putovať do diecézy Porto, kde sa stretnú všetci Slováci. Cesta autobusom bude trochu dlhšia, za to naši mladí navštívia Nice, Lurdy či Barcelonu. Cez registračný formulár sa za našu diecézu prihlásilo spolu 104 pútnikov, z toho 71 sa zúčastní aj na Dňoch v diecézach, plus niektorí sa navyše registrovali priamo cez Lisabon s vlastnou individuálnou dopravou.“

Viac o SDM a diecéznej púti si prečítate tu:
bit.ly/mladez_lisabon

PUTOVALI DO STREDU EURÓPY

Členovia Základnej organizácie Slovenského zväzu telesne postihnutých (SZTP) a Jednoty dôchodcov (JDS) v Oščadnici sa v krásny slnečný deň 3. júna vydali na pútnický zájazd do Banskej Štiavnice, do obce Krahule a navštívili aj geografický stred Európy v Kremnických vrchoch.

TEXT Jozef Krivánek
FOTO ZO SZTP Oščadnica

Pútnici si pozreli pamiatky Banskej Štiavnice, botanickú záhradu, absolvovali v modlitbách krížovú cestu, kde sa pomodlili za svoje rodiny, priateľov, susedov a známych.

Na spiatocnej ceste navštívili geografické označenie stred Európy a kostolík bratov kapucínov pri obci Kremnické Bane. Dozvedeli sa o histórii kostolíka, o živote kapucínov a pomodlili sa modlitbu posvätného ruženca.

Ďakujeme našim členom za účasť i za to, že sme spoločne duchovne prežili pekný deň v modlitbách a v rozjímaní, ale aj spoznávaním histórie krásneho mesta.

Svojím sprievodným slovom pútnický zájazd obohatila pani Kischnerová, ďakujeme i vodičovi Jožkovi Radošťanovi za jeho profesionalitu a úprimný vzťah k nám zdravotne postihnutým a tiež Jankovi Chmur-

čiakovi a Gitke Ďurišovej z okresnej organizácie JDS.

Tento deň mnohým otvoril srdcia a dal im lásku, ktorú môžu rozdávať svojim blízkym.

Už teraz sa tešíme zasa na ďalší úžasný deň plný hier a športu, a to na 11. ročník Športových hier zdravotne postihnutých a seniorov v Oščadnici, ktorý sa bude konať 11. júla 2023.

OTEC BISKUP NA KONFERENCII

TEXT NŽD FOTO Dmitrij Olšovský

Vjúni navštívil Slovensko bývalý presbyteriánsky pastor, konvertita na katolicizmus Scott Hahn s manželkou Kimberley. Je autorom viacerých kníh, ktoré vyšli aj v slovenskom preklade. 19. júna vystúpil na kňazskej konferencii v Košiciach na tému Identita kňaza. Na fotografii sú manželia Hahnovci s otcom biskupom Tomášom Galisom a kňazom Branislavom Kožuchom.

OCENENIA PRE ŽIAKOV

Žilinská diecéza udelila ocenenie žiakom katolíckych základných škôl.

TEXT A FOTO DŠÚ

V Katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline sa 31. mája stretli žiaci katolíckych základných škôl, ktorých škola navrhla otcovi biskupovi na ocenenie. V rámci svätej omše sme ďakovali za ich horlivosť, svedomitosť, usilovnosť, pracovitosť a rozvoj svojich talentov.

OCENENÍ

Sára Fuljerová,
ZŠ s MŠ Dobrého pastiera
Gaštanová, Žilina;
Patrícia Geročová,
KZŠ s MŠ Antona Bernoláka,
Martin;
Sofia Horníčková,
Spojená škola Kráľovnej pokoja,
Žilina;
Dávid Lučivňák,
Cirkevná základná škola
Romualda Zaymusa, Žilina;
Terézia Mitašíková,
Základná škola sv. Augustína,
Považská Bystrica;
Eliška Mráziková,
Základná škola Žofie Bosnia-
kovej, Teplička nad Váhom;
Nikolas Murčo,
Cirkevná základná škola
Jána Palárika, Raková;
Katarína Rudincová,
ZŠ s MŠ sv. Margity, Púchov;
Klára Straková,
ZŠ sv. Andreja Svorada
a Benedikta, Skalité;
Judith Svetlošáková,
Katolícka spojená škola, Rajec;
Dominika Ševčíková,
ZŠ s MŠ sv. Dominika Savia,
Dubnica nad Váhom;
Filip Valt,
Spojená škola sv. Jána Bosca,
Nová Dubnica.

Viac na bit.ly/oceneni_ziaci

KOMPLEXNÉ SLUŽBY

OD VYŠETRENIA ZRAKU AŽ PO ZHOTOVENIE
OKULIAROV NA POČKANIE

- ✓ 3D vyšetrenie zraku
- ✓ okuliare na počkanie do 10 minút
- ✓ široký výber okuliarových rámov
- ✓ dioptrické slnečné okuliare
- ✓ vysokokvalitné kontaktné šošovky

ŽILINA:

Národná 16, 041/542 4914
Štúrova 2 (Mariánske nám.), 041/541 0824
V. Spanyola 43 (budova FNŠP), 0911 630 153

BYTČA:

S. Bíroša 660/1, 041/5001451

www.optikazilina.sk

Inzercia

Kapucínat
Olomouc

BRATIA KAPUCÍNI PONÚKAJÚ

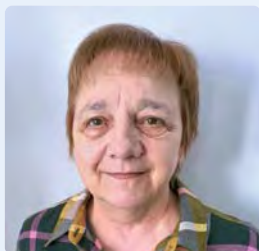
počas akademického roku v kláštore v Olomouci **UBYTOVANIE PRE ŠTUDENTOV (chlapcov) vysokých škôl.**
Viac informácií na <https://kapucini.cz/kapucinatol/>.

Záujemcovia môžu napísať e-mail na adresu kapucinat.olomouc@seznam.cz,
prípadne zavolať na číslo +420 733 755 811.

Inzercia

PREDSTAVUJEME OCENENÝCH (3. ČASŤ)

Pokračujeme v predstavovaní ocenených zamestnancov škôl Žilinskej diecézy za ich prínos v rozvoji katolíckeho školstva.

EVA GAJŇÁKOVÁ

Katolícka ZŠ s MŠ A. Bernoláka, Martin

Tajomníčka školy bola ocenená za dlhoročnú obetavú prácu a za neúnavné šírenie dobrého mena katolíckej školy. So školou je jej život spojený od jej vzniku v roku 1991. Vtedy patrila k tým odvážnym rodičom, ktorí preložili svoje školopovinné deti do novootvorenej cirkevnej školy. Neskôr sa stala aj predsedníčkou Rodičovského spoločenstva pri cirkevnej škole a v roku 1997 nastúpila do školy ako tajomníčka. Na tomto poste pôsobí dodnes, teda dvadsaťpäť rokov. Za celé to obdobie s ochotou a trpezlivosťou riešila všedné i vážne problémy každého človeka, s ktorým prišla do kontaktu, či už to bol kolega – zamestnanec, žiak alebo rodič. Pod jej rukami sa administratívne záležitosti vyriešili rýchlo a spoľahlivo. Svojou milou nekonfliktnou povahou pomáhala zvládať aj ťažké situácie, ktoré sa občas vyskytnú v každom spoločenstve. Pracuje s veľkým osobným nasadením a zverené pracovné úlohy robí tak, akoby ich robila pre seba. Aj vďaka nej je naša škola miestom, kde sa každý cíti tak trochu ako doma.

MÁRIA RYBÁRIKOVÁ

Katolícka spojená škola, Nám. A. Škrábika 5, Rajec

Pani učiteľka pôsobila v Katolíckej spojenej škole v Rajci od roku 1992 a vyučovala žiakov na 1. stupni. Bola veľmi obľúbená medzi deťmi, pretože vždy mala úsmev na tvári a vedela sa prihovoriť každému milým a priateľským slovom. Pedagogickú činnosť

brala ako poslanie, cez ktoré môže ďalej odovzdávať hodnoty do života žiakom a rodičia vyjadrovali spokojnosť a radosť z jej prístupu.

V lete roku 2009 pani Rybárikovej diagnostikovali onkologické ochorenie. Dva roky podstupovala ťažkú liečbu, ktorú znášala veľmi statočne a hlavne s vierou. Okrem toho, že verila lekárom, jej veľkou posilou bolo časté prijímanie Eucharistie. V roku 2011 po zvládnutí choroby sa mohla opäť vrátiť do učiteľského kolektívu a naplno pracovať s deťmi. Pre svojich kolegov sa stala symbolom človeka, ktorý vie veľa vytrpieť a zároveň nestráti vieru v Boha, ale ešte viac to posilní jeho životné poslanie. Ako učiteľka v školstve pôsobila 38 rokov, z toho 27 rokov v Katolíckej spojenej škole v Rajci. Od januára 2020 je na dôchodku, ale ešte stále sa o školu zaujíma.

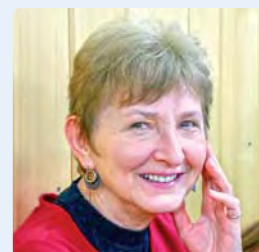

DANKA KUBIČKOVÁ

Katolícka ZŠ s MŠ A. Bernoláka, Martin

Zástupkyňa riaditeľa školy pre 2. stupeň bola ocenená za veľké zásluhy pri rozvoji našej školy, za dlhoročnú obetavú prácu a za šírenie dobrého mena školy, kde pôsobí od roku 1993, keď nastúpila ako učiteľka slovenského jazyka. Ako výchovná poradkyňa mohla naplno využiť svoje vedomosti a zručnosti zo štúdia psychológie a pomáhala žiakom správne sa rozhodovať pri výbere ďalšieho smerovania na strednej škole. Jej profesionálny, ale aj ľudský prístup sa odráža na spokojnosti kolegov i žiakov. Snaží sa vytvárať príjemné prostredie na pracovisku. S odvahou, rozvahou, nasadením, ale trpezlivo hľadali počas pandémie spolu s vedením školy riešenia prekážok, ktoré toto náročné obdobie prinieslo. Ako učiteľka slovenského jazyka úspešne pripravuje žiakov na rôzne recitačné a literárne súťaže, v ktorých žiaci dosahujú výrazné úspechy. Pre kolegov a žiakov je vzorom profesionality, zod-

povednosti, citlivosti a rešpektu. Práca pre ňu nie je zamestnaním, ale povolaním a poslaním.

ĽUBICA ENGLÁRTOVÁ

Obchodná akadémia sv. Tomáša Akvinského, Vysokoškolákov 13, Žilina

Život pani učiteľky je neodmysliteľne spätý s pôsobením na Obchodnej akadémii sv. Tomáša Akvinského v Žiline. Keď sa jej naskytla príležitosť pomôcť pri zakladaní novej cirkevnej školy, zanechala svoju slubne rozbehnutú kariéru a s veľkým nadšením začala svoje pôsobenie v úlohe učiteľky informatiky a katolíckeho náboženstva. Počas svojej učiteľskej kariéry mala veľký vplyv na mnohých žiakov. Viacerí aj po rokoch spomínajú na to, ako ich v zlomových a náročných situáciách podržala, usmernila a podporila. Jedna z jej žiačok o nej hovorí takto: „Ak neviete, ako ďalej, ona vám veľmi ochotne poradí a pomôže. Mne pomáha doteraz, a to som už na vysokej škole. Aktivity na hodinách boli vždy zaujímavé a nikdy sme sa na nich nenuďili, či to bolo náboženstvo, alebo informatika. Obetovala by sa pre ľudí, keby mohla. Tak veľmi jej na každom záleží, nech je akýkoľvek.“

Pani Englártovú tiež ľahko spoznáte vďaka jej nadhľadu a zmyslu pre humor. Všetky ťažké a negatívne situácie jednoducho okomentuje slovami: „Ešteže v nebi to tak nebude.“ Vyznačuje sa tiež veľkou obetavosťou, pracovitosťou, ochotou pomôcť, najmä pri vytváraní spoločenstva a budovaní priateľstiev. Sme za ňu vďační a sme presvedčení, že si ocenenie od otca biskupa právom zaslúži.

TEXT DŠÚ FOTO archív ocenených

V predstavovaní ocenených budeme pokračovať v ďalších číslach nášho časopisu.

ZO ŽIVOTA FARSKÝCH CHARÍT

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

Členovia Farskej charity Kysucké Nové Mesto sa zúčastnili na každoročnej púti pre ľudí, ktorým pomáhajú. Táto jedinečná akcia je vždy požehnaným časom, keď sa zabúda na rozdiely a spájame sa v priateľstve a porozumení. Tento rok nás v Kostole Všetkých svätých v Bytči čakal a srdečne privítal pán dekan Peter Švec, ktorý nám pred svätou omšou predstavil farnosť a okolité zaujímavosti. „Som veľmi vďačný za charitu, aj tú našu z Bytče. Mám radosť z toho, že ľudia sú stále ochotní slúžiť, a tak svedčiť o láske. Lebo len v láske spoznávame to, kým sme,“ povedal. Dekan z K. N. Mesta Peter Holbička ho doplnil: „Tieto výlety organizujeme pravidelne už niekoľko rokov. Doposiaľ sme navštívili napríklad Starú Bystricu alebo Butkov.“

Ďalším bodom programu bol Sobášny palác. Tu nám lektorka predstavila život obdobia renesancie a rodinu Turzovcov, ku ktorej sa viaže história paláca.

„Oceňujem, že sa zišla takáto komunita a že organizátori pamätajú na ľudí v núdzi, ale aj na dobrovoľníkov a snažia sa im takouto formou poďakovať a spestriť ich službu. Veľmi sa mi páčil program so svätou omšou s kázňou kňaza Jozefa Vojteka, ktorá ma hlboko zasiahla,“ podelila sa o dojmy Františka, účast-

nička púte. Aj členka farskej charity Mária bola vďačná: „Ďakujem Pánu Bohu, že som mohla byť na tejto púti. Veľmi sa teším, že sa začala sv. omšou s nádhernou homíliou. Užívam si priateľskú atmosféru a všetkých našich pútnikov, ktorí prišli. Aj touto púťou chceme prosieť Ducha Svätého, aby v nás naozaj konal, aby nás požehnával a aby sme sa takto mohli stretnúť aj na ďalších výletoch.“

VRÚTKY

Seniori a deti patria do spoločnej skupiny najčastejšie zneužívanej mocnejšími a prefíkanejšími ľuďmi s vidinou rýchleho

a jednoduchšieho finančného zisku. Taktiež sú najohrozenejšími účastníkmi cestnej premávky. Aby sme aspoň trošku prispeli k ich ochrane, 6. júna sme v Katolíckom kultúrnom dome vo Vrútkach zorganizovali besedu s príslušníkom mestskej polície, pánom Masnicom. Zúčastnilo sa 18 seniorov. Zaujali ich témy Bezpečnosť na cestách a Ako sa chrániť pred podvodníkmi. Ocenili praktické rady, príklady a vzácne skúsenosti príslušníka mestskej polície. Účastníci besedy boli po jej skončení obdarovaní malým darčekom. „Nevtieravou a nenáročnou formou chceme pre našich seniorov zabezpečiť praktické rady z oblasti hygieny a zdravot-

Alzheimercentrum Piešťany n.o.

špecializované zariadenie z dôvodu navýšenia kapacít lôžok
po rekonštrukcii prijme nových klientov s Alzheimerovou chorobou
alebo stareckou demenciou rôzneho typu.

V prípade záujmu volajte na tel. číslo:

+421 918 930 000

níctva, oboznamovať, na čo majú nárok zo sociálnej oblasti, ale tiež aj poznávať históriu mesta," povedala vedúca farskej charity Mária Bičanová.

BYTČICA

V júni sa vydala na púť do Poľska aj Farská charita Bytčica. Vybrali si dve pútnické miesta: Zebrzydowskú kalváriu a Wadowice. Pomodlili sa na Kalvárii nazývanej Poľský Jeruzalem, je to miesto úcty k Pánovmu utrpeniu, ale aj miesto mariánskej úcty. Rodiny s deťmi potešil aj zábavný park Inwald s miniatúrami pamiatok a budov svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Wadowice patria k menším poľským mestám, no sú veľké vďaka osobnostiam, ktoré sa tu narodili, predovšetkým sv. Jánovi Pavlovi II. V súčasnosti sa v jeho rodnom dome nachádza Múzeum rodného domu sv. Jána Pavla II. Jeho prehliadka nás očarila. Na rohu ulice a námestia je bazilika minor Obetovania Panny Márie – hlavná mestská svätyňa. Kostol je známy ako miesto krstu Karola Wojtyły.

Na púti sa zúčastnilo viac ako 90 pútnikov z farnosti. Farská charita pripravila pre každého účastníka potravinový balíček, prispeli aj samotní pútnici. V spoločenstve nám nielen dobre chutilo. Nebola núdza ani o dobré slovo a povzbudenie pri spoločnom agapé. S prípravou akcie pomáhal a pri putovaní nás sprevádzal pán dekan Michal Kopecký.

DEŇ OTCOV V CUKRÁRNI

Detická cukráreň v Centre pre deti a rodiny sv. Filipa Neriho v Považskej Bystrici, ktorá sa konala 18. júna na Deň otcov, naplnila očakávania nad mieru. Priniesla neskutočne krásne stretnutia, radosť, oslavu Boha, darcu každého otcovstva. Tento deň sme oslávili so všetkým, čo k tomu patrí. Nechýbali perníkové srdiečka a počasie na jednotku. Ďakujeme nebeskému Otcovi za nádhernú homíliu Juraja Hvolku o tom, že nie sme ako ovce bez pastiera, lebo sme bohato obdarovaní Ježišovou láskou. Zadarmo sme dostali. K tomu patrí „zadarmo dávajte“. Zóna zadarmo ponúkala knižky, hračky, cukrovú vatú. Atmosféru dotvorili skákacie hrady, maľovanie na tvár, skvelá hudba. Výborné zákusky, ktoré s láskou pripravili deti a zamestnanci Centra pre deti a rodiny, spolu s kávou, išli „na dračku“. Otec biskup sa zastavil pri každom stole a rozprával sa s ľuďmi, jeho otcovský prístup je silný a oslovujúci. Nekonečná vďaka Bohu za túto vydarenú akciu Národného týždňa charity. Ďakujeme všetkým za radosť, ktorú priniesli.

Otec biskup Tomáš Galis zúčastneným adresoval slová požehnaní: „Chcem vám všetkým popriať, aby to, čím je naplnené vaše srdce – a nech je naplnené naozaj láskou, dobrotou a všetkými Božími darmi – potom z plnosti srdca išlo aj cez ústa aj cez vaše ruky aj cez vaše konanie. Aby tí, ktorí sa s vami stretnú, boli povzbudení a aby boli vďační za to, že sa s vami stretli. Takže aj ja ďakujem, že som sa mohol s vami stretnúť a všetkým vám ešte rád požehnám.“

SLÁVENIE S VEĽKÝM S

TEXT Jozef Moziešik

Zažil som Slávenie, po dlhšom čase opäť slávenie s veľkým S. Mali sme primície. Farnosť, primiciant a jeho blízki spolu pripravili slávnosť, pri ktorej náš novokňaz Matúš ďakoval za dar kňazstva. To nie je nič výnimočné, taký je zvyk. A ani v liturgii neboli žiadne extra prvky, žiadna latinčina, čipkované alby, špeciálni hostia, žiadne veľkolepé reči... Svätá omša ako každú nedeľu. Tak isto. Ale úplne inak.

Napríklad také oblečenie. Primiciant zjavne odmietol prístup typu: „však niečo si už oblečieme“. Dal si záležať na výbere liturgických rúch pre kňazov a diakonov, ktorí boli takpovediac v hlavných úlohách. Žiadna okázalosť. Len krásna harmónia.

Zbor s orchestrom zabrali dve tretiny chórusu. Kto ste boli niekedy v kostole na Hájiku, viete, že to je chórus veľmi priesranný. No čo chcem vyzdvihnúť, nie je nesporné skvelá kvalita interpretov. Ide mi skôr o cit, s akým bol urobený výber

piesní, zjavne celé mesiace pred slávnosťou. Žiadne „však niečo zaspievame, veď sme profici“. Výsledok? Zimomriavky. A ľudia, ktorí si pospevovali ešte aj po skončení liturgie.

Spoločné modlitby veriacich ako vždy. Ale úplne inak. Žiadny „rituál“, ktorý sa bežne deje päť minút pred omšou: „Podte niekto čítať prosby.“ Boli to modlitby, pretože ich prednášali ľudia, ktorých sa prednášané prosby bezprostredne dotýkali. Boli spoločné, vznikli v srdci komunity a hovorili o jej potrebách a túžbach. A boli sprevádzané vierou. Tých, ktorí ich prednášali, i tých, ktorí k nim pridali to jednoduché „Prosíme ťa, vyslyš nás!“

Alebo poďakovanie na záver – trvalo dobrú pol hodinu. A za celý ten čas nezaznelo jediné prázdne slovo, jediná floskula, akokoľvek zbožná, no bezobsažná, akých zaznieva v našich kostoloch bezpočet. Jednoduché, úprimné, hlboké, vzácne.

A premenenie. Pri premenení pozdvihol novokňaz Eucharistiu do výšky. Keď

dvíhal kalich, zdalo sa mi, akoby sa priam postavil na špičky. Pýtal som sa ho na to, ale hovoril, že si to ani neuvedomoval. Tak je to správne, nebolo to divadlo, žiadna hraná zbožnosť. Proste vedel, že nie on je centrom slávania, ale Kristus. Vyvýšený.

A napokon tváre. Všetci sa usmievali. Dokonca aj tváre mojich spolubratov žiarili. A to sa zvyčajne tvárime ako kilo citrónov, zamieňajúc si dôstojnosť s odmeňanosťou.

Tie tváre, to je dôvod, pre ktorý si myslím, že išlo o Slávenie. To, čo som spomínal predtým, je cesta k zmene.

RECEPT NA LÁSKU K SEBE

TEXT Magdaléna Hriadelová

Milé čitatelky, Ježiš nás pozýva k tomu, aby sme sa mali rady. Ako v praktickom živote môže mať žena/manželka/matka rada seba a starostlivosť o seba mať na druhom mieste po Bohu?

Sama hľadám v každom období života čas, ako to realizovať. S manželom mám takú dohodu, že každý týždeň mám jedno poobedie pre seba a on stráži deti. Idem športovať, stretnem sa s kamarátkou, robím to, čo mám rada a tým prejavujem svojej osobe lásku. A verte mi, keď prišiel

týždeň, v ktorom som nemala možnosť mať na seba čas, tak sa to v láske k mojim blíznym veľmi rýchlo negatívne prejavilo.

Niekedy som sa vo chvíli, keď konečne zaspalo moje dieťa, snažila dobehnúť všetko, čo som nestihla – upratať, navariť, opraviť... potom sa dieťa zobudilo a ja vyčerpaná z upratovania som pokračovala v kolotoči starostlivosti o dieťa. Nakoniec som našla recept na seba. Keď dieťa zaspí, venujem si chvíľku len pre seba. Sadnem si na moje obľúbené kreslo, vypijem si kávu, porozmýšľam alebo si niečo inšpiratívne prečítam. Naozaj stačí pár minút, ktoré ma vedeli povzbudiť a mohla som pokračovať vo všetkom, čo bolo potrebné. A aký máš recept na lásku k sebe ty? Ako si ju prejavuješ počas dňa ty?

Cesta k sebaláske je spojená s tým, že je potrebné sa dobre poznať. Spoznať svoje silné a slabé stránky, čo máme a nemáme rady a tiež fungovanie nás ako žien. Keď sa spoznávame, prechádzame postupne fázou prijatia sa vo svojej celistvosti, pekne citlivo a s láskou je potrebné prijať všetko, čo na sebe spoznáme, dobré aj zlé, a následne s tým

pracovať. Poznanie a prijatie sa nakoniec vyústí do darovania seba vo svojom životnom poslaní, ktoré niekedy jasne poznáme, ako napríklad Panna Mária, ktorej anjel povedal, že sa jej narodí syn a bude to Boží Syn, ktorý vyslobodí ľudí. Inokedy sa nám naše poslanie objavuje postupne ako kráľovnej Ester. Ona bola najskôr obyčajná sirota, vyrástla v krásnu ženu, nasilu bola vzatá do paláca, aby strávila jednu noc s kráľom, ktorý si hľadal manželku. Avšak to, čo sa jej stalo, bol Boží plán plný lásky k svojmu ľudu a vďaka Ester bol zachránený židovský národ pred vyhubením. Ona nevedela, čo od nej Boh chce, ale bola mu poslušná a na mieste, kde ju poslal, robila všetko, ako najlepšie vedela.

Poznať sa, prijať sa, darovať sa. V každej jednej časti nášho života. Sú rôzne oblasti, v ktorých sa môžeme spoznať. Prakticky mi napadá Gallupov test talentov alebo Eneagram. Pre ženy je dôležité poznať aj cyklickosť, ktorá má vplyv na každý deň nášho života. Pozývam vás do modlitby. Proste Ježiša, aby vám ukázal, aké ste obdarované, aké máte slabé stránky, aby ste sa vedeli prijať a splniť poslanie, ktoré tu máte. Lebo každá jedna z vás je tu dôležitá a má svoje poslanie!

ODPOČINOK NIE JE PRÁZDNÝM ČASOM.“

mi, ktoré robíme, a zabudneme na regeneráciu. Avšak Ježiš vidí dôležitosť oddychu a vyzýva učeníkov, aby sa na chvíľu vzdialili. Aj v Mt 14, 22 sa píše: „A hneď rozkázal učeníkom, aby nastúpili na loďku a išli pred ním na druhý breh, kým on rozpustí zástupy.“ Tu ide o náročný deň s niekoľkotisícovým davom, na konci ktorého Ježiš vidí únavu učeníkov, preto ich skôr pošle oddýchnuť si, kým on sám dokončí robotu. Tieto úryvky nás učia, že nemusíme otročiť aktivitě. Ak sme sa už dosť namáhali, máme právo na chvíľu sa vzdialiť a načerpať nové sily, zatiaľ čo Ježiš sa postará o naše záležitosti. Ak, naopak, zápasíme skôr s lenivosťou, potom nie je správne odvolávať sa na dôležitosť oddychu, ale prosieť Boha o horlivé srdce, ktoré chce slúžiť bratom.

Aj práca sa môže stať modlou, ak jej podriadujeme všetko – čas s Bohom, s rodinou, všetky medziludské vzťahy i vlastné zdravie. Ježiš veľa pracoval, no rovnako aj oddychoval. Boh si prial, aby človek vedel oddychovať, preto ustanovil siedmy deň v týždni ako deň odpočinku, keď doslova zakázal človeku pracovať (Dt 5, 12-15). Boh vie, že sme niekedy v našej aktivite takí rozbehnutí, že keby nás na to neupozornil, prepadli by sme aktivizmu a čoskoro by sme vyhořeli a nemali viac silu na nič.

Na základe týchto myšlienok sa skúsme pozrieť novými očami na čas oddychu. Odpočinok nie je prázdny časom. Aj v športe je čas na regeneráciu riadnou súčasťou tréningu. Keď oddychujeme, dávame tým najavo, že sme ohraničení ľudskými silami a potrebujeme Božiu posilu, aby sme všetko zvládli. Skúsme si uvedomiť, že ak sme dobre pracovali, máme právo na oddych, a že keď načerpáme nové sily, budeme efektívnejšie pracovať a nebudeme takí nervózni a neprijemní na naše okolie, ako keď sme unavení.

ČAS NA ODDYCH

Vstúpili sme do letného obdobia. Pre žiakov a študentov je tu dlho očakávaný čas prázdnin, pre pracujúcich ľudí čas na dlhšiu dovolenku a pre všetkých ostatných tiež tak trochu čas na výlet do prírody a čas s blízkymi. Pri tejto príležitosti sa môžeme spolu zamyslieť nad témou oddychu a nad tým, ako ho správne zladať s dobrou a efektívnou prácou.

TEXT A FOTO **Peter Olas**

Myslím, že my Slováci sme kultúrne tak trochu nastavení na podávanie výkonu. Aj v zahraničí sme braní ako „dobrí pracanti“, ktorí sa neulievajú a vedia urobiť dobrú robotu. No zdá sa, že myšlienka oddychu nám nie je až taká blízka. Akoby dobrý život bol len ten, v ktorom sa podá najväčší a najlepší výkon. Čo na to Ježiš? Nájdeme v Božom slove niečo, čo by nám pomohlo vidieť lepšie vzťah aktivity a oddychu?

Možno ste sa už niekedy pri čítaní alebo počúvaní evanjelia aspoň na chvíľu zastavili pri tomto úryvku: „Apoštoli sa zišli k Ježišovi a porozprávali mu všetko, čo robili a učili. On im povedal: ‚Podte vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite.‘ Lebo stále prichádzalo a odchádzalo mnoho ľudí a nemali sa kedy ani najesť. Odišli teda loďou na pusté miesto do samoty“ (Mk 6, 30-32). Ježiš tu doslova vyzýva učeníkov, aby si odpočinuli. Niekedy sa aj my necháme uniesť aktivitou a rozličnými dobrými veca-

VOLALI HO IMRIŠKO

V sobotu 6. mája 2023 sa Dlhým Poľom rýchlo šírila správa: „Zomrel Imriško“. Správa všetkých zaskočila a zarmútila. Každý vedel, o koho ide, nebolo treba ani priezvisko, ani tituly, ani pôsobisko. Nikto, ani malé deti ho nevolali ináč.

TEXT Farníci z Dlhého Poľa
FOTO archív Farnosti Dlhé Pole

Z Talianska sme sa dozvedeli, že zomrel náhle, pri práci v záhrade – v sanitke dokonca. Oficiálne miesta na Slovensko oznámili: Jeho pohreb sa uskutoční v Sclafani v piatok 12. mája 2023 o 10.30 h. Imriškov deň odchodu do večnosti nemohol nikto lepšie naplánovať ako Panna Mária so svojím Synom. Pozvali si ho k sebe v prvú májovú sobotu – mariánsky deň aj mesiac.

ZÁJAZD BEZ NÁVRATU

Imrich Mária Neslušán sa narodil 26. novembra 1964 v Žiline, detstvo prežíval v Dlhom Poli. Už od malička chodil rád do kostola. Bohu postupne obetoval všetko: seba, svoje srdce, lásku, svoj um i energiu. Pán Boh ho požehnával a dal mu veľa schopností – pekne spieval, hral na organe, hovoril a vo veľkej múdrosti vyučoval Božie slovo. Svoj život chcel zasvätiť Bohu ako františkán. Vynašiel sa,

aj keď vtedajšie socialistické zriadenie toto neumožňovalo. Po skončení 3. ročníka gymnázia v Žiline odišiel v roku 1983 so zájazdom do Rimini v Taliansku a nevrátil sa, zostal tam. Nikoho tam nepoznal, nevedel po taliansky, nemal kde bývať..., ale Pán mu pomohol prostredníctvom slovenského saleziána Jána Šebelu. Vďaka nemu sa dostal do františkánskeho kláštora vo Villa Verucchio. Tu sa dva roky učil reč a pripravoval sa na vstup do noviciátu. Po dvoch rokoch v noviciáte musel stráviť rok úplne sám, len so svojím psom na vrchu La Verena, kde sv. František dostal stigmy. Potom tri roky študoval teológiu a filozofiu v Bologni a jeden rok žil v osade Vespignano ako pustovník. Tu ho zastihla správa o páde komunizmu v Česko-Slovensku. Na Univerzite Antonio získal akademický titul Bakaleuriciát teológie. Po ukončení štúdií v Ríme bol preložený na Sicíliu, kde v kláštore Santa Maria di Gesu v Collesane pracoval s mladými ľuďmi z okolia. Popritom študoval na Teologickej fa-

kulte v Palerme, kde v roku 1998 obhájil licenciát.

KŇAZ, PUSTOVNÍK AJ PREDSTAVENÝ KLÁŠTORA

Po mnohých úskaliach bol 3. januára 2000 v Palerme vysvätený za kňaza. V roku 2002 celú ich komunitu preložili do mesta Favara, kde pôsobili do roku 2008. Odtiaľ bol preložený do Ríma. V Bazilike sv. Antona pôsobil ako organista, zbormajster a spovedník. V októbri 2010 sa vrátil na Sicíliu do kláštora v horskom mestečku Gangi, kde sa stal predstaveným kláštora. Neskôr pôsobil ako františkánsky pustovník na mieste Piano Zucchi v pustovni sv. Pavla, kam za ním chodili ľudia, ktorí sa chceli zdokonaľiť v duchovnom živote. Odtiaľ odišiel na svoje posledné pôsobisko, ktorým bola farnosť v dedinke Sclafani Bagni.

TALIANSKO-SLOVENSKÉ PRIATELSTVÁ

Na Slovensko chodil 1 – 2-krát do roka za matkou, rodinou a priateľmi. Privádzal so sebou aj talianskych mládežníkov, ktorí sa spriatelili s mladými ľuďmi z Dlhého Poľa. Tiež on hostil v Taliansku skupiny slovenských priateľov a známych. Pri sv. omšiach nás učil spoznávať krásu Jednotného katolíckeho spevníka. Veľmi rád chodil k deťom do školy, kam ho zvykli pozývať. Deti ho mali veľmi rady. Stretnutia s Imrichom boli pre každého potešením a pookriatím na duchu. Z jeho úst vždy plynuli s úsmevom len slová lásky, radosti, požehnaní a povzbudení.

Zádušná sv. omša v Dlhom Poli

Kresťania na celom svete **potrebujú našu pomoc**

Každý siedmy kresťan trpí pre svoju vieru. Pomáhame tým, ktorí sú prenasledovaní, utláčaní alebo v núdzi. Pridajte sa k našej misii.

Pomoc
trpiacej Cirkvi
ACN SLOVENSKO

PÁPEŽSKÁ
NADÁCIA

- Úprimnou modlitbou
- Darom na IBAN SK09 0900 0000 0051 2133 9396
- Návštevou webovej stránky **www.acnslovensko.sk**
- Poukázaním daru pomocou modrého šeku na adresu
ACN – Pomoc trpiacej Cirkvi
Sládkovičova 7
811 06 Bratislava

... A PRIŠLA LÁSKA

Na začiatku ich príbehu bolo Združenie mariánskej mládeže a duchovné vedenie sestričiek vincentiek. A ako to pokračovalo, nám porozprávali Zuzka (41) a Peter (43) Černajovci z Beluše a ich sedem ratoľstí – Kristián (16), Damián (14), Anetka (12), Henika (10), Kvetka (8), Alžbetka (2) a deväťmesačný Lukáško.

TEXT Gabriela Kvasnicová FOTO archív Černajovcov

Združenie mariánskej mládeže (ZMM) je združením detí a mladých ľudí, ktorí sa rozhodli kráčať za Kristom pod ochranou Panny Márie. Zuzka s nimi prvýkrát prišla do kontaktu vo svojich sedemnástich rokoch, keď v ich farnosti v Beluši rehoľné sestričky zo Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul založili prvé spoločenstvo. Jej prežívanie viery i osobný život tým nabrali nové rozmery.

„Naše spoločenstvo sa pravidelne stretávalo,“ začína rozprávanie Zuzka, „a ja som spoznávala, že viera sa dá

prežívať aj hlbším spôsobom.“ Vďaka tomu, že sa už dlhšie venovala hre na akordeón, rýchlo sa naučila hrať na klavíri a neskôr na gitare, a tak sprevádzala vo farnosti aj spevokol, zapájala sa do rôznych akcií.

Keď začala študovať na Teologickom inštitúte v Nitre, sestričky vincentky jej ponúkli prácu na sekretariáte ZMM, ktorý tam má sídlo. „V Nitre som bývala u jednej staršej pani, o ktorú som sa v tom čase starala. Bolo to dosť náročné obdobie, ale veľmi krásne zároveň. Cítila som, že som užitočná.“

V ZMM bola zapojená do mnohých aktivít. „Nebola to len práca v kancelárii, ale hlavne stretávanie sa s mladými, zakladanie nových spoločenstiev vo farnostiach so sestričkami, organizovali sme celoslovenské stretnutia ZMM či púte do zahraničia...“

Otcovia vincentíni robievali farské ľudové misie vo farnostiach po celom Slovensku a navrhli Zuzke, aby sa so sestričkami ku nim pripojili a venovali sa mladým. „Mojou úlohou bolo sprevádzať program o spev a gitaru,“ hovorí ona. „Gitaru takto so mnou precesto-

vala celé Slovensko! Doteraz ten ‚originál‘ mám doma a sem-tam ho vyvetrám.“

PRVÉ MIESTO

Zuzkin príbeh sa s Peťovým začína spájať počas ľudových misií v máji 2005 v Dulovciach, jeho rodnej obci. Zuzka si spomína, že nemala vôbec chuť ísť, lebo ešte nenapísala seminárnu prácu a termín odovzdania sa už blížil. „Pátrovi Pavlovi, vtedajšiemu direktorovi ZMM, ktorý misie viedol, som povedala, že tam s nimi nejdem, lebo musím pracovať na seminárke. Zareagoval slovami: ‚Keď dáš Boha na prvé miesto, všetko bude na svojom mieste.‘“ Jeho slová Zuzka dodnes používa ako svoj modus vivendi.

„Nakoplo ma to tak, že som predsa len išla. Ešte raz som sa ho pre istotu opýtala, či tam naozaj potrebujú moju pomoc. Odpoveď znela – rozhodne áno!“

MISIA – MANŽELSTVO

Pető bol vo farnosti Dulovce miništrantom a počas misií sa zapájal do viacerých služieb. Zuzka spomína: „Bol práve Kvetný víkend, a tak misionári zorganizovali stretnutie s mladými v kostole, a tam si ma vši-

mol.“ Peťo však nesúhlasí: „Všímal som si ju celý týždeň!“

Jeho náklonnosť bola asi zrejmá, lebo keď bolo treba Zuzku zaviezť do Nitry, kňazi oslovili práve Peťu. Zuzka to vtedy ešte tak necítila, veď počas každých misií, na ktorých sa zúčastňovala, stretávala veľa mladých a aj keď pre seba plánovala život v manželstve, „rozhládala“ sa skôr v blízkom okolí... „Človek mieni, Pán Boh mení,“ dodáva s úsmevom.

Keď Peťo zaviezol Zuzku do Nitry, vymenili si ešte telefónne čísla. Peťo komentuje: „Najskôr sme si len telefonovali, potom som za ňou chodieval do Nitry. Bola pre nás, čo sa týka dialky, výhodnejšia.“

RUŽENCOVÁ PANNA MÁRIA

Dražovský kostolík, jeden z najstarších chrámov na Slovensku, ktorý sa týči nad Nitrou a ktorý je známy tiež legendou o zjavení Panny Márie s dieťaťom, má pre nich aj ďalšiu pridanú hodnotu: „Boli sme sa tam prejsť, a tam sme sa prvýkrát chytili za ruky. Bolo už jasné, že je to medzi nami vážne,“ spomínajú. Siedmeho októbra 2006, na Ružencovú Pannu Máriu, sa zosobášili. „Celý čas, keď sme spolu chodili, modlievali sme sa ruženec, minimálne jeden desiatok, a preto sme si zvolili tento dátum. Dnes sa túto modlitbu modlíme už spolu s deťmi.“

DO HÔR, DO BELUŠE

Mladomanželia Černajovci sa rozhodli bývať v Beluši. Peťo: „Aj keď pochádzam z juhu Slovenska, hory mám veľmi rád. A Beluša sa mi páčila.“ Bývajú v trojizbovom byte, no ich túžbou je bývať vo vlastnom dome.

Keď plánovali rodinu, zhodli sa na troch deťoch. A prvé tri deti prišli za sebou veľmi rýchlo, starostlivosť o ne naberala čoraz vyššie obrátky... „Keď sme zistili, že čakáme štvrté, bol to pre nás dosť veľký šok,“ priznávajú. Zuzka: „Podarilo sa nám získať dosť rýchlo väčší byt a vnímali sme to tak, že Pán sa postaral.“ Piate dieťaťko prijímali teda už vo väčšom pokoji.

„Stále sme sa modlili, aby nám Pán Boh pomohol nájsť naše vysnívané bývanie v dome. A Pán nám po šiestich rokoch poslal ďalšie bábo,“ dodá-

vajú. Jeden kňaz ich povzbudzoval: „Keď Pán pošle zajačika, tak dá aj trávičku.“ „My na tú trávičku stále čakáme,“ smejú sa.

Zuzka si po piatej „materskej“ našla zamestnanie. „Najskôr som pracovala len na polovičný úväzok, aby to pre deti nebol až taký veľký šok. Čas v práci bol pre mňa ako psychohygiena. No postupne som zisťovala, že mi deti akoby unikali. Keď som prišla z práce, čakal ma kolobeh príprav do školy, domácich povinností, manžel chodil na zmeny a zrazu bol večer.“ Trápilo ju to, cítila nepokoj. „Prosila som Boha o lásku. Vnímala som, že fungujeme ako roboty – rýchlo, a pritom na povrchu. Nemali sme priestor pre seba ako rodina, aj keď sme si občas vyšli spolu na výlet.“

VYPROSENÁ LÁSKA

Pán im vtedy poslal Alžbetku, ktorej diagnostikovali Downov syndróm. „O týchto deťoch sa hovorí, že chromozóm, ktorý majú navyše, je práve láska,“ hovoria rodičia. „Aj keď som si to predstavovala inak, Pán nám do rodiny naozaj lásku poslal,“ dodáva Zuzka.

Černajovci spomínajú, že príchodom Alžbetky sa otvorila v ich rodine akoby nová kapitola. „Po šiestich rokoch, keď sme si už akoby odvykli od bábätkovských starostí, sa začal opäť kolobeh, ale tentoraz s výnimočným

dieťaťkom.“ Zuzka dopĺňa, že aj keď už počas tehotenstva s touto možnosťou akoby počítali, predsa len to museli „spracovávať“. „Bola som doma na rizikovitom tehotenstve, do toho korona, deti na dištančnom vzdelávaní... Bolo to veľmi náročné obdobie. Desila ma myšlienka, že po piatich zdravých deťoch má prísť dieťaťko, o ktoré sa možno ani nebudem vedieť postarať...”

Ich Alžbetka si vybrala na narodenie krásny dátum – 25. marec – Zvestovanie Pána. Našťastie nemala žiadne zdravotné komplikácie, ktoré sú u detí s Downovým syndrómom časté. „Vtedy som pochopila, že Pán vypočul, svojím spôsobom, našu prosbu, aby bola zdravá,“ hovorí Zuzka. „V nemocnici pri Alžbetke som pochopila, čo je to Božia vôľa. Bolo to veľmi náročné, hlavne prvé tri dni, počas ktorých bolo dieťaťko na JIS-ke... Keď mi ju na štvrtý deň dali na izbu, povedala som jej, že ju budem ľubiť takú, aká je, celý život. To, že sme museli ostať dlhšie v nemocnici, bol čas uvedomenia si a odovzdanosti Bohu. Modlila som sa – keď si nám ju dal, tak nám ju pomôž aj vychovať.“

Peter: „Nevedel som, čo nás čaká, ale vedel som, že sa o ňu musíme

postarať tak, ako sme sa postarali aj o prvých päť detí...” Rodičia dodávajú: „Ťažké to bolo povedať i deťom, rodine..., ale zvládli sme to a všetci ju milujú.“

Zuzka pokladá za veľké šťastie, že má v Beluši ďalšie dve priateľky, ktoré majú detičky s Downovým syndrómom. „Povedali mi, že sa tešia, že budú mať kamošku, bolo to úžasné prijatie. Mali sme sa na koho obrátiť. Stále sme v kontakte, stále sa stretávame.“

DOMÁCE SLNIEČKO

Peter: „Začal pre nás kolobeh, keď sme museli s Alžbetkou absolvovať rôzne vyšetrenia, cvičenia, rehabilitácie... Povedali sme si, že to zvládneme. A ona nám to vracia. Aj keď je tam istý oneskorený vývin, ale nie je až natoľko markantný – v devätnástich mesiacoch už začala napríklad chodiť... Ukazuje nám, že ona to dá! Berieme ju ako zdravé dieťa. Chodievame s ňou aj do materského centra medzi zdravé deti, začleňujeme ju do bežného života.“

Detská pani doktorka im povedala, že Alžbetka má šťastie, že sa narodila do takej veľkej milujúcej rodiny, kde ju má kto potiahnúť.

„Alžbetka nám ukázala novú dimenziu života – je skutočne výnimočná. Vďaka nej sme získali aj novú rodinu! – Spoločnosť Downovho syndrómu,“ hovoria manželia. „Vieme sa tam zdieľať s ďalšími rodinami, chodievame na spoločné akcie. Naše deti si cez Alžbetku vytvárajú vzťah k deťom, ktoré sú takto výnimočné alebo majú nejaké postihnutie...”

DUCHOVNÉ CVIČENIA

„Krátko po Alžbetke som zistila, že čakáme ďalšie bábo. Bol to pre mňa čas akoby duchovných cvičení,“ vyznáva sa Zuzka, ktorá tehotenstvo dlho tajila. O dieťaťku vedel len manžel. „Vďaka tomu som si opäť nachádzala bližší vzťah k Panne Márii – Ty, keď si čakala Pána Ježiša, tiež to nikto nevedel, mala si množstvo otáznikov, no bola si oddaná Bohu... Prosila som ju, aby mi dala srdce milujúcej mamy. Myslela som si, že po Alžbetke už nič nedám... Bála som sa aj o ľudské ohľady, čo povedia deti,

Alžbetka s Lukáškom

ako sa k nám bude správať okolie, či nás nečaká posmech...” Vyznáva sa: „Vtedy som si povedala, že Pán je nad tým, že on bude súdiť mňa, ako sa ja zachovám a ľudské ohľady sú len niečo pozemské, čo nás možno kváří, ale nie je to dôležité...”

A tak, opäť po neistých prognózach, prišiel do rodiny zdravý najmladší Lukáško. Tým, že sa narodil rok a pol po Alžbetke, získala pre seba partáka. „A vďaka nemu naša obec zažila krásnu svätú omšu, pri ktorej bol Lukáško pokrstený otcom biskupom Tomášom Galisom,“ tešia sa rodičia.

BOŽIE DARY

Keď na konci školského roka vymenovávali úspechy, ktoré ich deti dosiahli v učení a na rôznych súťažiach, priateľka sa Zuzky opýtala, či je na ne hrdá. „Pri všetkých tých povinnostiach si ani nestíham uvedomiť, aké sú šikovné a aký je to veľký dar,“ hovorí mama. „Henika je výtvarne veľmi nadaná, skladá básne, Anetka a Kvetka sú tanečníčky, najstarší syn Kristián chodí na leteckú školu, Damián má pekný vzťah k súrodencom... Každé v niečom vyniká, každé je originál,“ tešia sa rodičia a Zuzka dodáva: „Byť mamou siedmich detí je poslanie. Sú to starosti, povinnosti je naozaj veľa, rodinu treba utiahnuť aj finančne, ale úspechy detí sú našou radosťou.“ A tiež: „Deti nás rodičov postupne okresávajú v trpezlivosti, vo viere i v manželstve.“

KOMÍNOVÉ CENTRUM

Všetko pro váš komín

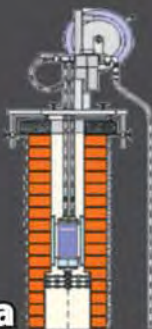
- Frézovanie komínov
- Nerezové komíny
- Vložkovanie
- Rekonštrukcia komínov

pred frézovaním

komínová fréza

nerezová vložka

po frézovaní

TEXT: Dorota Luteránová
FOTO: ACN, Sestry Milosrdného Ježiša

SIERRA LEONE:

BOŽIE MILOSRDENSTVO V AFRICKEJ CHUDOBE

Sierra Leone v trópech na západoafrickom pobreží Atlantického oceánu je jednou z najchudobnejších krajín sveta. Svoje meno dostala podľa tvaru pobrežných hôr pripomínajúcich levie zuby. Počtom obyvateľov sa podobá Slovensku. Už roky je poznačená katastrofami: brutálnou občianskou vojnou, nelegálnym obchodovaním s diamantmi a zbraňami, korupciou, prírodnými katastrofami a epidémiou eboly.

Napriek všetkým krízam však zostáva politický systém v Sierra Leone stabilný a zlepšil sa aj stav ľudských práv a náboženskej slobody. Hoci viac ako 78 % obyvateľov je moslimského vierovyznania, rôzne náboženské komunity žijú spolu v mieri. Jedným z hlavných dôvodov je, že takmer celá krajina sa vzdelávala v kresťanských školách. Tu sa žiaci oboznamujú s kresťanskými hodnotami a kresťanským myslením a učia sa ich rešpektovať. Donedávna boli v krajine len katolícke školy.

SVEDČIA O BOHU, KTORÝ JE LÁSKA

Sestra Gianna pochádza z Poľska. Usmieva sa, keď hovorí o svojej misii vo farnosti sv. Augustína v meste Kambia. So spolusestrami Timotheou a Anabel z Kongregácie sestier Milosrdného Ježiša, ktorú podporuje

pápežská nadácia ACN – Pomoc trpiacej Cirkvi, vykonávajú dôležitú prácu v krajine, ktorá si nesie rany ťažkej minulosti.

Ľuďom tam síce chýbajú i základné veci, ako sú elektrina či hygienické zariadenia, no dúfajú v lepšiu budúcnosť svojej domoviny. Doteraz v nej totiž badať pozostatky občianskej vojny, ktorá rozdelila národ v rokoch 1991 – 2002. O život prišlo viac ako 50-tisíc ľudí a vyše pol milióna ich bolo nútených utiecť zo svojich domovov. Po občianskej vojne prepukla v krajine ebola a v posledných rokoch aj pandémie koronavírusu. Za takýchto tragických okolností je skutočne ťažké nestratiť nádej.

„Kamkoľvek ideme, usilujeme sa ľuďom ukázať, že Boh je láska. Nepôsobíme tu dlho, ale svojím spôsobom života by sme radi svedčili o tom, že Boh je milosrdný, že Boh miluje,“ hovorí sestra Gianna.

Sestra Anabel vysvetľuje: „Našou charizmou je milosrdenstvo. Milosrdenstvo sa nedá ohraničiť. Milosrdenstvo je veľmi široké, veľmi veľké. Kam nás Pán povolá, tam ideme. On nás povolal sem do Afriky a my sme šťastné, že tu môžeme pre Nehu pracovať a šíriť Jeho milosrdenstvo, počnúc tými najmenšími. Ale aj vo farnosti – pomáhame tu našim kňazom pri príprave na krst, na prvé sväté prijímanie. Vedíme stretnúť v okolitých dedinách, pri malých kaplnkách. Tak tu pracujeme a pôsobíme spolu s naším Pánom.“

ŠKÔLKA SV. FAUSTÍNY

Sestra Gianna prišla do Sierry Leone v roku 2016 a čoskoro si začala robiť veľké plány. Úroveň vzdelávania

Sr. Anabel, sr. Gianna a sr. Timothea (zľava) na misii v Kambii

« *Sestra Gianna pred budovou škôlky a Centra Božieho milosrdenstva*

bola v krajine veľmi nízka. Deti a mládež mali problémy s čítaním a písaním. Sestry preto chceli otvoriť materskú školu a pastoračné centrum pre mladých. Vďaka pomoci ACN sa ich sny naplnili. „Podarilo sa nám zrekonštruovať túto budovu. Deti sa sem môžu chodiť učiť. Opravili sme strechu a nainštalovali toalety. Teraz ich učíme, ako sa používajú. Deti rady prichádzajú každý deň – naučia sa niečo nové, zlepšujú si zručnosti, hrajú sa. A dostanú teplé jedlo, čo je pre ne naozaj vzácnosťou. Sú šťastné a majú sa dobre,“ hovorí sestra Gianna.

Škôlku svätej Faustíny navštevuje stovka detí vo veku od troch do šiestich rokov, ktoré sú rozdelené do troch skupín. Pochádzajú často z chudobných rodín a miska s ryžou a omáčkou, ktorú tu dostávajú, je pre ne často jediné teplé jedlo dňa. Učia sa tu nielen správaniu v skupine rovesníkov, ale aj základným zručnostiam, ako rozpoznávanie farieb, tvarov, písmen a číslíc. Okrem toho sa v škôlke naučia hovoriť po anglicky, čo je úradný jazyk v krajine – doma totiž rozprávajú takmer výlučne vo svojom kmeňovom jazyku.

„Netajíme sa tým, že všetko, čo máme, máme vďaka mnohým ľuďom dobrej vôle, ktorí nás ochotne podporujú. V Sierra Leone nemáme príležitosť na nákup vzdelávacích pomôcok pre deti. Prakticky všetky pomôcky a hračky nám boli darované. Aj prostriedky na zakúpenie ryže a potravín máme od štedrých darcov. Celoročná strava pre jedno dieťa stojí 30 eur – pre Európanov málo, no pre tunajšie rodiny nezvládnuteľná suma,“ s vďakou

Budova v pôvodnom stave, pred rekonštrukciou

Deti si v škôlke osvojujú zručnosti a dostávajú teplé jedlo

za všetku modlitbovú a materiálnu podporu hovorí sestra Gianna.

EVANJELIZÁCIA DOBRÝM PRÍKLADOM

ACN zvyčajne nepodporuje materské školy, Sierra Leone je však zvláštny prípad. Školy a materské školy sú zvyčajne jediným miestom, na ktorom možno evanjelizovať. Väčšina obyvateľov krajiny je moslimská, no kresťanské hodnoty sú v nej rešpektované, pretože väčšina vzdelaných obyvateľov študovala práve v katolíckych školách. Rodičia teda nemajú problém, keď ich deti prídu do kontaktu s kresťanstvom a jeho modlitbami. S týmto úmyslom bolo vytvorené aj Centrum Božieho milosrdenstva (Divine Mercy Centre).

„Nie je to len materská škola, ale aj priestor, kde môžeme organizovať víkendové pobyty. Chceme ľuďom

pomôcť duchovne rásť vo viere. My sestry chceme ukázať, že v Božích očiach sme všetci vzácní, lebo Ježiš dal svoj život na kríži za všetkých,“ vysvetľuje sestra Gianna v rozhovore pre ACN. V Centre Božieho milosrdenstva sestry ponúkajú formálne stretnutia, duchovné obnovy a duchovné cvičenia najmä pre miestne dievčatá a ženy.

Prítomnosť rehoľných sestier má veľmi pozitívny dopad na život v tamajších komunitách, a to hlavne na mladých ľudí a deti. Hoci deti, ktoré navštevujú škôlku, sú ešte malé, sestry dúfajú, že ich príklad zostane v detských spomienkach na celý život: „Väčšina rodín pochádza z okolia. V nedeľu oblečú deti do najlepších šiat a pošlú ich, aby sa šli s nami modliť. Tento typ evanjelizácie funguje. Slovom veľa evanjelizovať nemôžeme, ale veríme, že mnohé deti sa vďaka nám v budúcnosti priblížia ku Kristovi.“

Všetky pomôcky a hračky v škôlke sv. Faustíny sú darom od dobrodincov

Sestry misionárky založili škôlku sv. Faustíny pre deti z chudobných rodín

ZMENY PATROCÍNII

TEXT **Drahomír Velička** FOTO **Milan Kosec**

K mimoriadne zaujímavým náboženským i sociokultúrnym fenoménom patria patrocínia – zasvätenie sakrálnej stavby niektorému svätcovi, pod ktorého ochranu sa konkrétne miesto utieka. Nebudeme si ich však všímať ako celok, ale pozornosť zamierame na zmeny patrocínii kostolov či na zánik starších zasvätení v našej diecéze.

V priebehu dejín sa spomenutých zmien udialo pomerne dosť, a to ešte ponechávame bokom zmeny patrocínii kaplniek. Ide o približne dve desiatky objektov, ktoré v minulosti z rôznych dôvodov zmenili svoju pôvodnú dedikáciu. Zmena patrocínia sa neudiala samovoľne, vždy ju zapríčinili konkrétne skutočnosti. Mohlo ísť o zánik patrociónálnej tradície alebo mocensko-politický zásah. Začnime katedrálным chrámom. Ten sa v prvej polovici 15. storočia spomína ako chrám Našej milej Pani – t. j. Panny Márie. Kedy došlo k zmene patrocínia na Najsvätejšiu Trojicu, je ťažké určiť, ale mohlo sa tak udiť pri veľkej obnove medzi rokmi 1583 – 1586. Je možné, že sa tak mohlo stať aj pod vplyvom reformačných myšlienok, keďže miestni zemepáni sa priklonili k Lutherovej reformácii. Podobným prípadom je aj Varín, kde sa v roku 1378 spomína kostol zasvätený úcte Panny Márie. O tri storočia neskôr vizitoval trenčiansky archidiakon Juraj Novosedlík varínsky Kostol Najsvätejšej Trojice. Hoci to zatiaľ nemožno spoľahlivo doložiť, vôbec nie je vylúčené, že k zmenám v Žiline i Varíne mohlo dôjsť približne v rovnakom období. K mimoriadne zaujímavým patrí staré, pôvodné patrocínium farského kostola v Kotešovej. Ten bol postavený niekedy v druhej polovici 13. storočia a dedikovaný bol sv. Lucii. Toto patrocínium je tak výnimočné, že nemalo obdobu v celom niekdajšom Uhorsku. K zmene došlo medzi rokmi 1700 –

1713, pretože kým vizitácia z roku 1700 hovorí o Kostole sv. Lucie, tá z roku 1713 už spomína kostol dedikovaný Narodeniu Panny Márie, Kráľovnej anjelov. K zániku stredovekých patrocínii došlo napríklad i v Turanoch, Lednici, Považskej Bystrici či Visolajoch. Nesporne interesantne pôsobí fakt, že v prvej a poslednej menovanej farnosti si zvolili rovnaké patrocínium sv. Gála. V Turanoch nahradil sv. Mikuláša, vo Visolajoch zas sv. Juraja, čo boli inak typické stredoveké patrocínia, charakteristické ešte pre románske obdobie. Zmeny sa však udiali až v novoveku. V Lednici bol pôvodný drevený kostol zasvätený sv. Mikulášovi. Určite nie náhodou dostala Lednica v roku 1465 od kráľa Mateja Korvína právo konať výročný slobodný jarmok práve na sviatok sv. Mikuláša. V rokoch 1732 – 1735 bol v obci postavený nový (súčasný) chrám, a ten už nesie titul sv. Jána Nepomuckého, ktorý patril k obľúbeným svätcom obdobia baroka. Považskobystrický kostol si svoje mariánske patrocínium zachoval, ale kým staršie pramene hovoria o Narodení Panny Márie, začiatkom 19. storočia sa už spomína Navštívenie Panny Márie. Ak sme pri Považskej Bystrici, treba zmieniť aj Považské Podhradie, kde najskôr stál kostol sv. Jozefa, ale v polovici 19. storočia tam postavili novú sakrálnu stavbu a tú už zasvätili sv. Ladislavovi. Opäť celkom v duchu dobových zvyklostí, keďže od polovice 19. storočia sa stupňovalo zavádzanie

Farský kostol Najsvätejšej Trojice vo Varíne

uhrofilských patrocínii. Sv. Alžbete boli v minulosti dedikované kostoly v Turzovke i Belej. Výstavbou kamenného kostola v Turzovke a tiež na zásah zemepána Pavla Esterháziho, ktorý mal ku kostolu patronátne právo a bol známym mariánskym ctiteľom, došlo v roku 1728 k zmene patrocínia na Nanebovzatú Pannu Máriu. V Beleji Alžbetu nahradila sv. Mária Magdaléna. Unikátnym je prípad Súľova. Tam bol v roku 1616 evanjelickými zemepánmi postavený kostol zasvätený menu Ježiš. Koncom augusta 1673 sa kostol dostal do vlastníctva katolíkov a zmenila sa aj jeho dedikácia, bol zasvätený k úcte sv. Juraja. K zmene došlo aj tretíkrát, pravdepodobne v súvislosti s väčšou prestavbou kostola v rokoch 1770 – 1771 sv. Juraja nahradil sv. Michal. Dolná Mariková s Terchovou sú príkladom, keď pôvodné filiálky mali rovnaké zasvätenie kostolov ako ich farské kostoly. V prípade Marikovej (hoci kostol stál na území Hatného) bol starší kostol zasvätený sv. Matúšovi podobne, ako aj farský chrám v Udiči. Po postavení kostola priamo v Dolnej Marikovej sa nový kostol dedikoval apoštolom sv. Petrovi a Pavlovi. V Terchovej sa sv. Martin zmenil na sv. Cyrila a Metoda a zmeny sú doložené aj vo farnostiach Ochodnica, Horný Vadičov, Oščadnica, Nová Bystrica a Makov.

KAM NA VÝLET?

TEXT A FOTO Rastislav Smidovič

(1343 m n. m.)

MALÝ ROZSUTEC

Malý Rozsutec je menší skalnatý vrchol v pohorí Malá Fatra, ktorý síce nezaujme svojou nadmorskou výškou, ale svojou polohou a náročnosťou.

Na vrchol vedú značkovanie turistické trasy z obce Zázrivá, ale najčastejšie sa začína z parkoviska Terchová, Diery. Tu odšartujeme najpopulárnejšou trasou cez Dolné diery k malej drevenici s občerstvením Podžiar. Cestu si môžeme spestriť prejdením tiesňavy Nové Diery. Od známej a rušnej križovatky sa začína už modrá turistická značka cez majestátny kaňon Horné diery. Táto časť je považovaná za najkrajšiu a zaujímavejšiu, kde je cez Hlboký potok vybudovaná sústava kovových mostíkov a rebríkov.

Po prejdení najzaujímavejších úsekov prideme na križovatku, kde máme možnosť pokračovať stále korytom potoka po modrej značke alebo môžeme použiť kratšiu zelenú značku do sedla Medzirozsutce. Je to trávnaté horské sedlo v hlavnom hrebeni Malej Fatry a je aj obľúbeným oddychovým miestom. Odtiaľto už máme ako na dlani cieľ prechádzky, samotný vrchol Malého Rozsutca. Aby sme sa tam dostali, čaká nás ešte nie dlhá, asi polhodinová túra, ktorá je veľmi zaujímavá a pre svoju náročnosť vystrojená reťazami a stúpačkami. Je dôležité byť veľmi pozorný, na tomto mieste sa stalo aj niekoľko smrteľných pádov.

Samotný vrchol je veľmi impozantný, pretože sa nachádzame na vysokom skalnom brale, ktoré je domovom vzácných kvetín a rastlín. Medzi najznámejšie určite patrí vzácny vtáčik, zákonom chránený murárik červenokrídly, z rastlín na vápencových skalách môžeme spomenúť astru alpínsku či horec Clusiov. Ani zostup zo skalného brala po zelenej značke smerom do Dier nie je jednoduchý. Pomôckou sú opäť reťaze a stúpačky až po začiatok lesa, kde sa úzkymi a strmými serpentínami dostaneme až do osady Podrozsutec.

Osada Podrozsutec sa spomína od konca 19. storočia. Obyvatelia tejto maličkovej osady sa živili poľnohospodárstvom a chovom hospodárskych

zvierat. Život tu nebol ľahký, a tak osadníci začali svoje domy postupne opúšťať, ako posledná sa v roku 2005 odsťahovala rodina Viktora Miča. V súčasnosti tu bývajú iba chalupári. Odtiaľto sa po asi piatich hodinách po pohodlnej ceste dostaneme až na miesto nášho štartu.

MEDZI HRIADKAMI

JÚL V NAŠEJ ZÁHRADE

dzať Tagetes, ľudovo smradľavka, ktorá odpudzuje hmyz, na slimáky zaberá pivo a na mraveniská v záhrade môžeme použiť kypriaci prášok na pečenie.

Koniec júla je vhodný aj na letný rez ovocných stromov.

ÚRODA ZELENINY

Ako v ovocnej, tak aj v zeleninovej záhrade máme veľa práce so zberom a spracovaním úrody. Z pôdy vyberáme jesenný cesnak, skorú cibuľku. Následne ich dáme vysušiť na tienistom mieste, odstránime suchú vňať, korene a uskladníme.

Zberáme uhorky, tekvice, cukety, zelenú fazuľku, rajčiny, ako aj skorú hlúbovú a koreňovú zeleninu. Záhony, ktoré sa nám po zbere uvoľnili, môžeme využiť na výsev, prípadne výsadbu inej zeleniny.

ZELENÉ HNOJENIE

Vysievať môžeme špenát, skorú mrkvu, cibuľku, presádzať a vysievať pór, redkovku, šalát, ako aj fazuľku na zeleno. Keď chceme, aby si záhon oddýchol, môžeme vysiať špenát, hrach, viku siatu, horčicu, alebo facéliu vratičolistú a na jeseň zaráľovať do pôdy na zelené hnojenie.

Nezabúdame na vylamovanie bočných výhonov na rajčinách a odstraňovanie spodných listov, aby rajčiny mali viacerej slniečka a skôr nám dozrievali.

Aj v zeleninovej záhrade bojujeme so škodlivým hmyzom.

V júli robíme v okrasnej záhrade pravidelnú údržbu trávnik, zberáme bohatú úrodu ovocia a zeleniny, ale aj sadíme ďalšie druhy. A nezabúdame bojovať so škodcami.

TEXT A FOTO Dalibor Hirner, Záhradníctvo Garten – Hirner, Lietavská Lúčka

ZBER OVOCIA

V ovocnej záhrade nám dozrievajú rôzne druhy drobného ovocia, ako aj skoré hrušky, jablká, čerešne, višne, marhule, broskyne, slivky, a tak viac času nám zaberá ich zber.

Čo nestihneme za čerstva skonzumovať, spracujeme rôznymi spôsobmi – zavaráním, sušením alebo zmrazením.

Spod stromov odstraňujeme poškodené plody a popadané lístie. Viac pozornosti venujeme mladým stromčekom, ktorým treba skypriť pôdu, dodať im dostatok vlhky a živín.

BYLINKY, PIVO A KYPRIACI PRÁŠOK

Nedovolíme voškám, mravcom a slimákom, aby nám stromčeky poškodzovali, a tak okrem chemických prípravkov skúsime aj rôzne domáce recepty. Na vošky môžeme použiť výluh zo žihľavy s levanduľou. Okolo mladých stromčiek môžeme vysá-

Z trávnik odstraňujeme burinu vy-pichovaním alebo selektívnym postrekom. Postrek aplikujeme celoplošne, pri menšom výskyte burín stačí vykonať postrek lokálne. Pri teplote nad 25 °C radšej počkáme na chladnejšie dni, aby nám trávnik nespálilo. Ak ho potrebujeme prihnojiť, použijeme letné alebo celoročné hnojivo.

ODKLADÁME JARNÉ CIBUĽOVINY

Zo záhonov vyberáme jarné cibuľoviny. Očistíme ich a dáme vysušiť na suché, tienisté miesto. Proti plesniam ich namoríme vo fungicídnom prípravku. Odložíme ich na suché a tmavé miesto. Takto pripravené nám vydržia do jesennej výsadby.

Ak je to potrebné, prečistíme trvalkové záhony, odstránime odkvitnuté kvety, prípadne vyplejeme záhony.

RECEPTY Z DOMÁCEJ KUCHYNE

HOVÄDZÍ GULÁŠ (NA ĽAHKÝ SPÔSOB)

TEXT A FOTO **Kristína Petrášová, OSF**

Milí čitatelia, vzhľadom na to, že mnohí ľudia majú problémy s trávením klasického gulášu (ktorý je okrem iného častým pohostením pri hromadných podujatiach), rozhodla som sa uvariť taký guláš, ktorý by mohli pokojne jesť aj malé deti. Dnes vám teda ponúkam recept na hovädzí guláš na ľahký spôsob.

Najhlavnejšou surovinou je správna voľba mäsa. Na guláš je podľa mňa bezkonkurenčne najlepšia hovädzia nožina (inak povedané aj glejovka alebo močing). Vyskúšajte a presvedčte sa sami!

Suroviny pre 4 osoby:

600 g hovädzej nožiny, **150 g** cibule, **100 g** oravskej slaniny, **50 g** bravčovej masti, **100 g** mrkvy, **100 g** zeleru, **2 – 3** strúčiky cesnaku, soľ, červená mletá paprika, čierne mleté korenie, mletá rasca a majoránka, **400 g** zemiakov (na zahustenie).

Postup:

- 1.** Hovädziu nožinu umyjeme a nakrájame na kocky. Netreba sa zbavovať všetkých šliach, pretože sa spolu s mäsom uvaria do mäkkka a sú potrebné na tvorbu správnej konzistencie celého jedla.
- 2.** Cibuľu očistíme a nakrájame na jemno. Slaninku nakrájame na malé kocky a spolu s cibuľou osmažíme na bravčovej masti.
- 3.** K tomu pridáme nakrájané mäsko, mrkvu a zeler nakrájané na malé kocky, soľ a koreniny, spolu orestujeme niekoľko minút a potom podlejeme vodou.

- 4.** Necháme variť za občasného miešania asi 1,5 – 2 hodiny. Doba varenia závisí od kvality hovädziny (mäso zo starších jedincov treba variť dlhšie). Pri použití tlakového hrnca sa nám doba varenia skráti minimálne o polovicu.
- 5.** Keď je už mäso mäkké, zahustíme guláš pridaním rozmixovaných čerstvých zemiakov (takto bez použitia múky môžu guláš konzumovať aj osoby s bezlepkovou diétou), prípadne môžeme miesto čerstvých zemiakov použiť aj zemiakový škrob (Gustin). Necháme chvíľu prevrieť a guláš je pripravený na podávanie.
- 6.** Podávame s knedľou alebo so zemiakmi, podľa vlastného výberu.

**Prajem všetkým veľa zdraru
a dobrú chuť!**

O	V	O	C	I	E	P	C	M	A	K	O	H	A	R	D	S
Š	P	E	R	K	R	R	L	I	T	E	R	A	R	K	S	I
A	K	R	E	I	P	O	B	A	T	O	P	A	K	L	K	T
T	R	B	A	L	E	T	B	Z	R	Á	T	A	P	O	L	K
K	A	D	O	V	D	O	U	G	A	Š	T	A	N	B	A	O
A	K	Š	Y	R	A	K	L	A	F	N	D	A	P	Á	N	Ľ
A	A	D	K	V	M	O	D	R	I	N	A	N	A	S	K	E
K	A	T	A	A	A	L	O	Á	K	N	Ó	R	T	A	P	I
J	K	Í	N	M	O	P	Z	M	A	N	B	Z	E	N	I	T
Á	B	E	Ž	E	C	Á	É	O	A	K	N	E	I	M	U	Š
B	M	I	Ž	E	R	A	R	K	O	V	S	Š	P	B	A	A
Z	Č	S	T	A	R	O	Ž	I	T	N	Í	C	T	V	O	K

OSEMSMEROVKA

BALET, BÁJKA, BEŽEC, BIZÓN,
BULDOZÉR, CITÁT, ČIŽMA,
DRAHOKAM, GAŠTAN, IKONA,
ISKRA, KANÓN, KAMERA, KAPOTA,
KAŠTIEĽ, KLOBÁSA, KOMÁR, LITERA,
LOPATA, MIAZGA, MODRINA,
NÁPAD, ODVOD, OPIERKA, OPRAVA,
OVOCIE, PANÁK, PATRÓN, PIETA,
POMNÍK, PRIADKA, PROTOKOL,
RENTA, REŽIM, SITKO,
STAROŽITNÍCTVO, SVOKRA, ŠATKA,
ŠPERK, ŠUMIENKA, TAŠKA, TRAFIKA,
VYDAJ, VYDRA, ZENIT, ZMENA

Sv. (riešenie osemsmerovky) pochádzal z Léviho pokolenia, ale rodom z Cypru. V mladosti navštevoval školu slávneho Gamaliela. Sv. otcovia a aj evanjelista Lukáš ho nazývajú apoštolom, pretože bol antiochijskou cirkvou spolu s apoštolom Pavlom vybraný a posvätený za apoštola. Potom uveril v Krista, bol prijatý medzi 72 učeníkov a počúval slová života z úst samotného Pána. Tradícia hovorí, že ho ukameňovali pre evanjelium okolo roku 61 v Salamine na ostrove Cyprus.

SPRÁVNE ODPOVEDE A VÝHERCA:

Osemsmerovka:

Správna odpoveď: Sv. Benon.

Krížovka: Správna odpoveď:

Preto bdejte celý čas a modlite...

Výhru získava:

Anna L., Hvozdnica.

Správne odpovede posielajte na adresu:

Redakcia NŽD,
Jána Kalinčiaka 1, 010 01 Žilina
alebo emailom:
odpovedenzd@dcza.sk.

KRÍŽOVKA

Autor: Miroslav Gomola

Včera som prišla na šokujúce odhalenie, prečo sa mi nedarí schudnúť. Ja totiž vždy, keď si umývam vlasy, tak si tou penou prejdem aj po tele. Včera úplnou náhodou pozriem na môj šampón a tam stálo: NA ZVÄČŠENIE OBJEMU. Tak už viem, od čoho mi rastie zadok! Odteraz sa umývam len prostriedkom na riad. Ten má totiž v popise: (Tajnička).

all erase kak koto	schopnosť obsiahnuť niečo	1	strýko, po chorv.	otravné látky (skr.)		moc	3	hlavné mesto Nemecka
starý japonský hudobný nástroj					severský paroháč			
					ja			
austrálske mesto								
citoslovce súšien				chlór, po česky ako, po rusky				
útok (kniž.)					všetko, po angl. súladi (kniž.)			
cvrkal					grécke písmeno pravosláv- ny kňaz			
citoslovce somára			vykastro- vaný kohút vymazať, po angl.					
rúbe				do vnútra hlboký ženský hlas			automobil	zmyselník
ovsienka (bot.)					zarazený (expr.) ako			
	molybdén (zn.)	bočná loď baziliky				kód Ukrajiny opica (zried.)		
4								
žrd na voze				celý bod v karate				

VITARAsada zimných
kolies v ceneod
18 790 €**S-CROSS**sada zimných
kolies v ceneod
19 990 €

radost' za skvelé ceny

50 KS SUV SUZUKI SO SADOU ZIMNÝCH KOLIES V CENE

Či si už auto vyberáte srdcom, alebo rozumom, určite vás potešia naše skvelé ceny! Navyše k výbave Comfort s množstvom bezpečnostných prvkov vám pribalíme aj sadu zimných kolies v hodnote 900 €. Poponáhľajte sa, v špeciálnej limitovanej edícii je len 50 ks vozidiel.

Limitovaná ponuka platí pre 50 ks modelov Suzuki Vitara a S-Cross vo výbave Comfort. S programom Easy Way získate zdarma 3 roky záruky a 7 rokov poistenia na motor, turbo, prevodovku a systém Mild Hybrid/Hybrid. Emisie CO₂ pre modely Vitara a S-Cross 118 – 146 g/km, kombinovaná spotreba paliva 5,2 – 6,5 l/100 km. Všetky informácie nájdete na www.suzuki.sk. Ilustračné foto.

A-AUTO, s.r.o. Kvačalova 782/11, 010 04 ŽILINA, tel.: 0903 55 71 44, 0903 55 71 30, aaauto@aaauto.sk

KiNEKUS

RADOŠŤ Z UŽITOČNÝCH VECÍ

UŠETRIŤ viac! S RADOŠŤOU

Sieť na sušenie SKVELER

sieť na sušenie húb a bylín, na
zavesenie, kruhová, Ø 58 cm, 4
poschodia
15900426

skveler

4 POSCHODIA

AKCIA

12⁴⁹ €

Postrekovač na plece

záhradný, objem
8 l, na plece,
s príslušenstvom
15901004

GARDENKUS

AKCIA

9⁹⁰ €

Lis na ovocie

celokový
s drevenou rúčkou,
upínanie na stolovú
dosku, slúži na
mechanické ručné
odšťavovanie
ovocia
15900011

skveler

AKCIA

27⁹⁰ €

KiNEKUS

KiNEKUS ŽILINA

RADOŠŤ Z UŽITOČNÝCH VECÍ
A CHUTNÉHO OBČERSTVENIA

PREDAJŇA KiNEKUS

PO-PIA: 7:00 - 18:00

SOBOTA: 7:00 - 13:00

PEKÁRNIČKA BAKERY

PO-PIA: 7:30 - 16:00

PRE KRAJŠÍ DEŇ

ZASTAVTE SA NA MINÚTKU A DOPRAJTE SI NA ČO MÁTE CHUŤ

MINITKY
SLADKÉ/SLANÉ

ČERSTVÉ
BAGETY

PIZZA

POLIEVKY

ŠALÁTY

LAHODNÁ
KÁVA

UPOZORNENIE: Dostupnosť niektorých tovarov u jednotlivých predajcov môže byť na objednávku. Prosíme, informujte sa v predajni.

Uvedené ceny sú koncové vrátane 20% DPH a sú garantované počas akcie v trvaní **od 1. 7. do 31. 7. 2023** alebo do vypredania skladových zásob. Použitie obrázkov môžu mať ilustratívny charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobku. Prečiarňnuté ceny sú bežné ceny u iných predajcov. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá. Tovar do tejto akcie zabezpečuje KiNEKUS Veľkoobchod. Ak ste nedostali niektorý z akciových tovarov u predajcov, prosíme, dajte nám to vedieť - vo@kinekus.sk alebo 041/555 55 09.